

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Integrace cizinců v České republice se zaměřením
na rusky mluvící lidi**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: ZDRAVOTNĚ-SOCIÁLNÍ PÉČE

Autor: Alexander Lomako

Vedoucí práce: PhDr. Salim Murad, PhD.

České Budějovice 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „Integrace cizinců v České republice se zaměřením na ruský mluvící lidi“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 5.8.2024

.....

Alexander Lomako

Poděkování

Rád bych poděkoval svému vedoucímu práce, PhDr. Salimu Muradovi, PhD., za jeho cenné rady, důležité informace a poskytnutí odborných zahraničních zdrojů, které byly velmi užitečné při zpracování této bakalářské práce. Jeho podpora a vedení mi pomohly dosáhnout konečného výsledku.

Dále bych chtěl poděkovat všem komunikačním partnerům, kteří mi ochotně poskytli potřebné informace pro praktickou část mé práce. Vaše spolupráce byla velmi cenná a přispěla k úspěšnému dokončení tohoto projektu. Děkuji Vám všem za vaši podporu a pomoc.

Integrace cizinců v České republice se zaměřením na rusky mluvící lidi

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zaměřuje na proces integrace rusky mluvících cizinců v České republice. Cílem práce je analyzovat historický vývoj migrační politiky, rozdělení druhů pobytu cizinců a specifické podmínky pro občany třetích zemí, a na základě empirického výzkumu identifikovat hlavní výzvy a překážky, kterým čelí rusky mluvící migranti během integračního procesu.

Teoretická část

Teoretická část práce se věnuje popisu významu integrace cizinců pro společnost, včetně role státu, neziskových organizací a integračních center, které poskytují podporu cizincům v různých fázích jejich integrace. Dále je diskutován legislativní rámec upravující podmínky pobytu cizinců a zdravotního pojištění pro ně. Historický přehled zahrnuje klíčové události, jako je rozpad Československa, konflikty v Jugoslávii a vstup České republiky do Evropské unie, které ovlivnily migrační toky a legislativu (de Haas, Castles, & Miller, 2020). Současné rozdělení druhů pobytu cizinců zahrnuje krátkodobý a dlouhodobý pobyt, trvalý pobyt a žádosti o mezinárodní ochranu. Integrační politika České republiky, formovaná od roku 1999, zdůrazňuje znalost českého jazyka, ekonomickou soběstačnost a orientaci v české společnosti (de Haas, Castles, & Miller, 2020).

Praktická část

Praktická část práce je založena na kvalitativním výzkumu, konkrétně na polostrukturovaných rozhovorech s rusky mluvícími migranty, kteří žijí v České republice déle než čtyři roky. Tento přístup umožňuje hlubší porozumění jejich zkušenostem s integračním procesem. Výzkumný soubor tvoří šest komunikačních partnerů, kteří byli vybráni metodou sněhové koule. Data byla získána prostřednictvím rozhovorů a následně analyzována s důrazem na identifikaci společných rysů a odlišností v jejich integračním procesu. Výsledky ukazují, že úspěšná integrace závisí na jazykové podpoře, sociální a kulturní adaptaci a podpoře v oblasti zaměstnanosti. Práce identifikuje hlavní překážky integrace, jako jsou jazykové bariéry, nedostatečná informovanost o službách a sociální izolace (de Haas, Castles, & Miller, 2020). Na základě těchto zjištění

jsou navržena opatření ke zlepšení situace rusky mluvících cizinců v České republice, včetně rozšíření jazykových kurzů, zvýšení povědomí o integračních službách a podpory sociálních aktivit.

Klíčová slova

Integrace rusky mluvících cizinců; Česká republika; migrační politika; druhy pobytu cizinců; jazyková podpora; sociální adaptace; kulturní integrace; polostrukturované rozhovory; empirický výzkum, praktická opatření; zdravotní pojištění.

Integration of Russian Speaking Foreigners into Czech Republic

Abstract

This bachelor's thesis focuses on the integration process of Russian-speaking immigrants in the Czech Republic. The aim of the thesis is to analyze the historical development of migration policy, the distribution of types of residence permits for immigrants, and the specific conditions for third-country nationals. Additionally, the thesis seeks to identify the main challenges and obstacles faced by Russian-speaking migrants during the integration process based on empirical research.

Theoretical Part

The theoretical part of the thesis describes the importance of immigrant integration for society, including the roles of the state, non-profit organizations, and integration centers that provide support to immigrants at various stages of their integration. It also discusses the legislative framework governing the conditions of residence and health insurance for immigrants. The historical overview includes key events such as the dissolution of Czechoslovakia, conflicts in Yugoslavia, and the Czech Republic's accession to the European Union, which influenced migration flows and legislation (de Haas, Castles, & Miller, 2020). The current distribution of types of residence permits for immigrants includes short-term and long-term residence, permanent residence, and applications for international protection. The Czech Republic's integration policy, formed since 1999, emphasizes knowledge of the Czech language, economic self-sufficiency, and orientation within Czech society (de Haas, Castles, & Miller, 2020).

Practical Part

The practical part of the thesis is based on qualitative research, specifically semi-structured interviews with Russian-speaking migrants who have lived in the Czech Republic for more than four years. This approach allows for a deeper understanding of their experiences with the integration process. The research sample consists of six communication partners selected using the snowball method. Data were obtained through interviews and subsequently analyzed to identify common traits and differences in their integration process. The results indicate that successful integration depends on language support, social and cultural adaptation, and employment support. The thesis identifies the

main barriers to integration, such as language barriers, lack of information about available services, and social isolation (de Haas, Castles, & Miller, 2020). Based on these findings, measures are proposed to improve the situation of Russian-speaking immigrants in the Czech Republic, including the expansion of language courses, increased awareness of integration services, and support for social activities.

Key words

Integration of Russian-speaking immigrants; Czech Republic; migration policy; types of residence permits for immigrants; language support; social adaptation; cultural integration; semi-structured interviews; empirical research; practical measures; health insurance.

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Migrace: teoretické a praktické aspekty	12
2.1	Vymezení pojmu migrace.....	12
2.2	Faktory ovlivňující migraci	13
2.3	Dopady migrace	13
3	Migrace a uprchlíci v České republice	14
4	Pobyt cizinců v ČR z pohledu historie.....	15
5	Vývoj migrační politiky v České republice	16
6	Současné rozdělení druhů pobytu cizinců na území ČR.....	17
7	Pobyt cizinců bez víza	17
8	Pobyt cizinců třetích zemí na základě krátkodobého víza	19
9	Pobyt cizinců třetích zemí na základě dlouhodobého víza	20
10	Pobyt cizinců třetích zemí na základě trvalého pobytu	20
11	Pobyt cizinců třetích zemí na základě žádosti o mezinárodní ochranu	21
12	Integrační politika České republiky	21
13	Adaptace a participace migrantů v české společnosti.....	23
13.1	Předodjezdová opatření.....	23
13.2	Popříjezdová opatření	24
13.3	Sociokulturní kurzy.....	24
14	Trh práce ČR pro migranty	25
14.1	Podmínky vstupu na trh práce pro občany EU	25
14.2	Podmínky vstupu na trh práce pro občany třetích zemí.....	25
15	Zaměstnanost migrantů a politika zaměstnanosti ČR na trhu práce.....	26
16	Nezaměstnanost mezi migranty	26
17	Zdravotní pojištění cizinců v České republice.....	27
17.1	Cizinci s trvalým pobytem v ČR.....	27

17.2	Cizinci bez povolení k trvalému pobytu v ČR.....	28
17.3	Mezinárodní smlouvy a jejich specifika	28
17.4	Platební povinnosti a specifika pojistného.....	29
18	Druhy zdravotních pojišťoven	29
19	Komerční zdravotní pojišťovny	29
20	Legislativa.....	30
21	Cíle a výzkumné otázky.....	30
21.1	Cíle.....	30
21.2	Výzkumné otázky	30
22	Metodika	31
22.1	Metodika výzkumu	31
22.2	Použité metody a techniky sběru dat	31
22.3	Výzkumný soubor.....	32
22.4	Etika výzkumu	33
23	Odpovědi jednotlivých komunikačních partnerů (KP).....	33
23.1	KP1	33
23.2	KP2	37
23.3	KP3	41
23.4	KP4	44
23.5	KP5	48
23.6	KP6	52
24	Analýza výzkumu	57
24.1	Společné rysy	57
24.2	Odlišnosti	57
24.3	Shrnutí.....	58
25	Diskuse.....	59
25.1	Jazykové bariéry	59

25.2	Sociální adaptace	60
25.3	Zaměstnanost	60
25.4	Integrační služby	60
25.5	Kulturní integrace	60
26	Nálezy při výzkumu.....	61
27	Závěr výzkumu a zhodnocení cílů bakalářské práce	61
27.1	Splnění cílů bakalářské práce	61
27.2	Odpovědi na výzkumné otázky.....	62
27.3	Celkové zhodnocení výzkumu.....	63
28	Závěr	64
29	Seznam zkratek	66
30	Přílohy.....	67
30.1	Integrace cizinců v České republice se zaměřením na rusky mluvící lidi (otázky k praktické části).....	67
31	Zdroje:.....	72

1 Úvod

Integrace cizinců do společnosti je nesmírně důležitým a komplexním procesem, který by měl dostat větší pozornost, než dosud obdrží ze strany médií a politických představitelů. Tento proces zahrnuje aktivní začlenění cizinců do hostitelské společnosti a vyžaduje účast všech zúčastněných stran. Pro úspěšnost integrace je nezbytná individuální odpovědnost, iniciativa a ochota cizinců zapojit se do společnosti, dodržování zákonů a respektování hodnot České republiky a Evropské unie.

Zároveň je důležité, aby i majoritní společnost projevovala ochotu a připravenost k akceptaci cizinců a podílela se na vytváření vhodných podmínek pro jejich úspěšnou ekonomickou, sociální, kulturní a politickou integraci. Celkově je integrace cizinců klíčová pro udržení sociální soudržnosti společnosti a pro celkový její rozvoj.

Sociální integrace cizinců vždy byla velmi citlivým tématem pro všechny subjekty účastnící se tohoto procesu. Ještě nedávno si nikdo nemohl představit, že globalizace a samotný proces migrace cizinců nabere tak obrovský rozsah a umožní mnohým, ne všem, kteří chtějí, lidem samostatně volit zemi a podmínky, ve kterých by chtěli žít svůj život. Přestože proces migrace a následně samotná sociální integrace často přináší subjektům mnoho problémů a nutí je přizpůsobovat se mnoha novým, a také ne vždy příjemným podmínkám, jako je změna sociálních, ekonomických a kulturních faktorů, které jsou základem pro každého jednotlivce, a jejich narušení nebo změna vždy vede k pocitu ztráty, frustrace nebo dokonce k chronické deprivaci, což může vést k dalším narušením fyzického a duševního zdraví. (Vacková, 2016)

2 Migrace: teoretické a praktické aspekty

Migrace představuje složitý sociální fenomén, který má mnoho dimenzí a důsledků pro jednotlivce i společnosti. Historie migrace sahá daleko do minulosti a byla vždy významným faktorem ve formování společností. V současné době, s globalizací a technologickým pokrokem, se migrace stává stále naléhavějším tématem. Její dynamika zahrnuje nejen ekonomické a sociální faktory, ale také politické, environmentální a kulturní dimenze (Břicháček, 2016).

2.1 Vymezení pojmu migrace

Migrace zahrnuje jak vnitřní, tak mezinárodní přesuny obyvatelstva. Vnitřní migrace se odehrává uvnitř jedné země a zahrnuje přemístění jednotlivců mezi regiony nebo městy. Mezinárodní migrace pak zahrnuje překračování státních hranic. Definice čisté migrace se zaměřuje na rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých osob, což má přímý vliv na demografické změny a populační růst (Porsche, 2019; Fialová, 2018).

Podle OSN je migrantem každý, kdo překročí mezinárodně uznávané hranice a v cizině se zdrží déle než jeden rok. Tato definice nezahrnuje krátkodobé cestující, jako jsou turisté, podnikatelé nebo sezónní dělníci (United Nations, 2017). Migraci lze dále rozlišit na dobrovolnou a nucenou, přičemž dobrovolní migranti často hledají lepší pracovní příležitosti, vzdělání nebo zdravotní péči, zatímco nucení migranti se snaží uniknout před válkou, perzekucí nebo přírodními katastrofami (Člověk v tísni, 2018).

Migrace může být také rozdělena na vnitřní a mezinárodní. Vnitřní migrace zahrnuje změnu trvalého pobytu v rámci jednoho státu, zatímco mezinárodní migrace zahrnuje změnu obvyklého pobytu za hranice státu. Demografické a sociologické výzkumy často používají pojem čistá migrace, který vyjadřuje rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých osob, známý také jako migrační saldo (Porsche, 2019).

Migrace je jedním z klíčových prvků populačního vývoje, který ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních. Ekonomický rozvoj zvyšuje intenzitu migrace. Migrace se také rozlišuje na emigraci a imigraci. Emigrace znamená dobrovolné či nucené přestěhování mimo domovskou oblast, zatímco imigrace zahrnuje příchod na území jiného státu. Reemigrace označuje návrat emigranta do původní oblasti (Porsche, 2019; United Nations, 2017).

2.2 Faktory ovlivňující migraci

Migrace je ovlivněna kombinací „pull“ (přitažlivých) a „push“ (odpuzejících) faktorů. „Pull“ faktory, jako lepší ekonomické příležitosti, vyšší kvalita života a bezpečí, přitahují jednotlivce do nových lokalit. Naopak „push“ faktory, zahrnující ekonomickou stagnaci, sociální nestabilitu, politické konflikty a environmentální katastrofy, odrazují od jejich domovských oblastí. Tyto faktory často vzájemně interagují a ovlivňují dynamiku migrace (Porsche, 2019; Fialová, 2018).

Ekonomické faktory, jako jsou příležitosti na trhu práce a úroveň příjmů, jsou často klíčovými motivátory migrace. Sociální faktory zahrnují rodinné vazby, vzdělání a zdravotní péči, zatímco politické faktory mohou zahrnovat konflikty, pronásledování a lidská práva. Environmentální faktory zahrnují přírodní katastrofy a změny klimatu, které mohou vynutit migraci v důsledku ztráty obživy a obydlí (Porsche, 2019).

„Pull“ faktory zahrnují vhodnou geografickou polohu, ekonomickou prosperitu, lepší pracovní příležitosti, občanskou vybavenost, osobní a politické svobody, a přítomnost příbuzných a přátel. Naopak „push“ faktory představují negativní důvody, které nutí lidi opustit své místo narození, zahrnující nízkou úroveň životních podmínek, nedostatek ekonomických příležitostí, korupci, vysokou kriminalitu, znečištěné životní prostředí, politickou a náboženskou represi, přírodní katastrofy a válečné konflikty (Porsche, 2019; Fialová, 2018).

Migrace může být realizována dobrovolně na základě vlastního rozhodnutí nebo pod nátlakem, kdy je jedinec nucen opustit své teritorium proti své vůli. Ať už je důvod migrace jakýkoliv, základním motivem je vždy zlepšení stávající situace. Dobrovolní migranti často hledají lepší pracovní příležitosti, vzdělání, zdravotní péči nebo zdravější životní prostředí. Naopak nucení migranti se často snaží uniknout ohrožení osobní bezpečnosti způsobeného přírodními katastrofami, válečnými konflikty nebo pronásledováním z politických, náboženských či etnických důvodů (Porsche, 2019; Člověk v tísni, 2018).

2.3 Dopady migrace

Migrace má dalekosáhlé důsledky pro země původu i cílové země. Země původu čelí odlivu kvalifikovaných pracovníků a změnám v sociální struktuře, zatímco cílové země

mohou profitovat z nových pracovních sil a kulturní rozmanitosti. Efektivní správa migrace je klíčová pro minimalizaci negativních dopadů a maximalizaci přínosů (Antošová, 2017).

„Odliv mozků“ (brain drain) představuje výzvu pro rozvojové země, které ztrácejí kvalifikované a vzdělané pracovníky. Naopak „přiliv mozků“ (brain gain) je výhodný pro rozvinuté země, které získávají nové talenty a dovednosti. Někteří migranti se po získání zkušeností vrací do své původní země, což může představovat pozitivní efekt cirkulace mozků (brain circulation) (Porsche, 2019; Uherek et al., 2015).

Migrace může také vést k sociálním a kulturním změnám, jako je rozmanitost v komunitách a změny v demografickém složení. Nicméně, může také vyvolat sociální napětí a konflikty, pokud nejsou migranti dobře integrováni do společnosti. Efektivní integrační politiky a programy mohou pomoci předejít těmto problémům a podpořit harmonické soužití (Břicháček, 2016).

3 Migrace a uprchlíci v České republice

V České republice se migrace, a zvláště otázka uprchlíků, stala významným tématem veřejné debaty a politického diskurzu. Po krizi v letech 2015–2016, kdy země čelila přílivu migrantů včetně uprchlíků ze Sýrie, se otázka migrace opět dostala do popředí s novými výzvami. V rámci Evropské unie, včetně České republiky, je status dočasné ochrany klíčovým nástrojem pro řešení hromadného příchodu osob prchajících před násilím nebo pronásledováním. Tento status, zavedený v roce 2001 a aktivovaný v březnu 2022, má za cíl předejít přehlcení azylových systémů členských států. Maximální délka dočasné ochrany je tři roky, s možností prodloužení, pokud konflikt pokračuje. Tato politika umožňuje zemím plánovat dlouhodobější integrační strategie (UNHCR, 2023).

Česká republika, jakožto cílová země pro uprchlíky, čelí výzvám spojeným s integrací nově příchozích. Země zaznamenává relativně vysoký počet uprchlíků v přepočtu na obyvatele, což vyžaduje efektivní politiku integrace, zahrnující přístup na trh práce, vzdělávání a sociální služby. Tento tlak klade důraz na potřebu adaptivních a flexibilních integračních mechanismů a politických opatření, které mohou reagovat na měnící se podmínky (UNHCR, 2023).

Podle odhadů Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) bylo ke konci roku 2023 celosvětově nuceně vysídleno přes 117 milionů lidí. Tento údaj zahrnuje uznané uprchlíky, osoby bez státní příslušnosti a žadatele o azyl. Největší část všech nuceně vysídlených tvoří vnitřně vysídlené osoby (internally displaced persons – IDPs), které zůstávají uvnitř svých zemí (UNHCR, 2023).

Migrace, i když je často vnímána jako současný fenomén, je přítomna po celou dobu lidské historie. Byla klíčovou strategií pro získávání zdrojů, zvládnání nepříznivých přírodních podmínek, řešení společenských konfliktů a inovace. Nárůst počtu migrantů, kteří se usazují v České republice natrvalo, zdůrazňuje potřebu systematického akademického výzkumu tohoto fenoménu. Migranti jsou rizikovou skupinou z hlediska zdraví a zdravotní péče a jsou také cílovou skupinou pro poskytování sociálních služeb. Novodobá migrace se vyznačuje tím, že možnost přesunu z místa na místo se díky rozvoji infrastruktury, komunikačních technologií a lepšímu přístupu k informacím stala dostupnou širším vrstvám populace. Důvody migrace se výrazně rozšířily a často se překrývají. Migrace se stala politicky významným tématem, často vnímaným jako konflikt mezi obyvateli tzv. pevnosti Evropa a migranty či uprchlíky. Novou specifickou skupinou jsou vysoce mobilní studenti a kvalifikovaní pracovníci, kteří pracují v mezinárodních týmech a nemají potřebu integrovat se do místních struktur, učit se místní jazyk či seznamovat se se zvyklostmi obyvatel (Porsche, 2019; Břicháček, 2016).

4 Pobyť cizinců v ČR z pohledu historie

Období mezi lety 1989 a 2000 představuje klíčovou fázi, která formovala českou migrační politiku. Během této doby došlo k několika důležitým událostem, mezi které patří rozpad Československa, konflikty v Jugoslávii a začátek jednání o vstupu České republiky do Evropské unie.

Množství cizinců, kteří se momentálně nacházejí na území České republiky a vyjadřují zájem o krátkodobý nebo dlouhodobý pobyt, stále rok od roku roste. Vzhledem k současné politické situaci je pravděpodobné, že tento trend bude pokračovat i v budoucnu. Od roku 1989 začalo více cizích státních příslušníků proudit do České republiky, resp. tehdy Československé federativní republiky. Otevření hranic nejen umožnilo propojení s mezinárodním světem a podpořilo ekonomický růst, ale také přineslo imigraci s pozitivními i negativními dopady. V období, kdy se migrace začala zvyšovat, neexistovala vhodná právní úprava pro regulaci pobytu cizinců na území České republiky.

Postoj k cizincům byl v té době velmi benevolentní, získání pobytových povolení nebylo pro občany jiných států příliš složité, a cizinci se postupně začali integrovat do české společnosti. Klíčovým zvratem bylo přijetí zákona č. 326/1999 Sb. na konci 90. let, který zavedl přísná pravidla pro pobyt cizinců na území České republiky. (Koldinská et al., 2016)

Od roku 1993 došlo k postupnému vzrůstu počtu cizinců na území České republiky.

Dalším klíčovým okamžikem bylo vstoupení České republiky do Evropské unie a následně i do schengenského prostoru, což přineslo harmonizaci právního řádu České republiky s evropskou legislativou a usnadnění překračování vnitřních hranic. Tato změna byla patrná zejména ve vyčleňování dvou hlavních skupin cizinců – občanů EU, Norska, Lichtenštejnska, Islandu a Švýcarska na jedné straně a tzv. občanů třetích zemí na straně druhé.

V současné době se na občany EU, Norska, Lichtenštejnska, Islandu a Švýcarska a jejich rodinné příslušníky vztahuje zásada volného pohybu osob, a proto nepotřebují pro vstup na území České republiky žádná víza či povolení. Pro cizince z tzv. třetích zemí platí přísnější pravidla pro získání oprávnění k pobytu v České republice než pro občany EU, Norska, Lichtenštejnska, Islandu a Švýcarska, protože tito cizinci nedisponují výhodami, které jsou mezi členskými státy sjednány na úrovni Evropské unie. Zákon o pobytu cizinců umožňuje cizincům z třetích zemí pobývat na území České republiky na základě přechodného nebo trvalého pobytu. (Koldinská et al., 2016)

5 Vývoj migrační politiky v České republice

Od roku 2000 platí v České republice zákon o pobytu cizinců, který se stal jedním z nejčastěji upravovaných právních předpisů v zemi a byl kritizován kvůli své časté úpravě. Po vstupu do Evropské unie v roce 2004 zažila Česká republika rychlý ekonomický růst, což přineslo nové pracovní příležitosti a přilákalo do země mnoho občanů z třetích zemí. Vstupem do Schengenského prostoru v roce 2008 se Česká republika stala součástí vnitřního prostoru EU, kde již neexistují vnější hranice, což do jisté míry ovlivnilo její postavení a přístup k sdílené odpovědnosti za migrační toky do EU.

Problematika migrace a uprchlictví, i přes její rychlý vývoj, dlouho zůstávala spíše tématem pro odborníky a lidskoprávní aktivisty. Situace se dramaticky změnila v roce 2015, kdy se téma migrace stalo hlavním bodem veřejného zájmu nejen v České republice a EU, ale i ve světě obecně. V posledních letech se Česká republika, stejně jako ostatní

evropské země, potýkala s tzv. migrační krizí. “Ministerstvo vnitra ČR. (2022). (Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky. Praha: MVČR) Veřejnost nebyla připravena na tlak sociálních médií, které se od té doby staly nezbytnou součástí každodenního života.

V odpovědi na tuto situaci vláda České republiky schválila dokument nazvaný Strategie migrační politiky ČR, připravený Ministerstvem vnitra. Tato strategie se zavazuje k posílení osvěty o tématu migrace a otevření široké veřejné diskuse. Kromě toho se zabývá otázkami jako je rozvojová pomoc pro zdrojové země, integrace migrantů v ČR a závazky státu v oblasti azylu, s důrazem na bezpečnost, jakož to hlavní téma.

6 Současné rozdělení druhů pobytu cizinců na území ČR

Obecně lze rozdělit pobyt cizinců do dvou základních kategorií: přechodný a trvalý pobyt. Přechodný pobyt zahrnuje různé formy, jako je pobyt bez víza, krátkodobé vízum, dlouhodobé vízum, zvláštní vízum, diplomatické vízum, povolení k dlouhodobému pobytu, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání (zaměstnanecská karta, modrá karta) nebo výjezdní příkaz.

Trvalý pobyt umožňuje cizinci dlouhodobý pobyt na základě specifického povolení.

Do kategorie přechodného pobytu patří tzv. krátkodobý pobyt, což obvykle znamená pobyt trvající méně než 90 dnů, a tzv. pobyt dlouhodobý, který překračuje tuto dobu.

Z hlediska početnosti je zjevně nejčastěji využívaným typem pobytu právě krátkodobý pobyt, během něhož cizinci pobývají na území České republiky. (Koldinská et al., 2016,)

7 Pobyt cizinců bez víza

Cizinci, kteří jsou občany států uvedených v příloze II nařízení Rady č. 539/2001, mají právo pobývat na území České republiky a schengenského prostoru bez vízové povinnosti. Tato výhoda však platí pouze pro krátkodobý pobyt do 90 dnů během každých 180 dnů od prvního vstupu. Doba pobytu se počítá od prvního vstupu na území, a to včetně všech států schengenského prostoru.

Je klíčové respektovat pravidlo 90/180, což znamená, že cizinci nesmí překročit celkovou dobu 90 dnů pobytu během jakéhokoli období 180 dnů. Překročení této lhůty může být považováno za nelegální.

Cizinci, kteří jsou zbaveni povinnosti žádat o vízum, musejí plnit čtyři klíčové podmínky, jak je specifikováno v článku č.5 Schengenské prováděcí úmluvy. První z těchto

podmínek vyžaduje, aby měli platný cestovní pas nebo jiný relevantní dokument opravňující je k překročení hranice. To zajišťuje, že cizinci splňují základní požadavky pro legální vstup na území.

Druhá podmínka klade důraz na schopnost cizince prokázat účel a podmínky svého pobytu. Tímto způsobem se měří zájem a soulad s pravidly dané země, což je klíčové pro zajištění řádného pobytu. Kromě toho musí cizinci disponovat dostatečnými finančními prostředky, aby pokryli náklady spojené s pobytem a cestováním, což zahrnuje jak existující finanční prostředky, tak i schopnost získat další finanční zdroje v souladu s právními předpisy.

Třetí podmínka vyžaduje, aby cizinec nebyl zaznamenán v evidenci Schengenského informačního systému (SIS) jako osoba, které má být odepřen vstup. Tato kontrola slouží k zachování bezpečnosti a integrity schengenského prostoru.

Posledním, avšak zcela klíčovým aspektem, je zajištění, že cizinec nepředstavuje hrozbu pro veřejný pořádek, bezpečnost státu, veřejné zdraví nebo mezinárodní vztahy členských států. To zajišťuje, že osvobození od vízové povinnosti nenarušuje klíčové aspekty stability a bezpečnosti v dané zemi. (Čižinský, 2012)

Cizinec je povinen disponovat finančními prostředky během svého pobytu v České republice. V případě pobytu do 30 dnů se požaduje částka minimálně odpovídající existenčnímu minimu. Při delším pobytu nad 30 dnů platí pravidlo patnáctinásobku existenčního minima sníženého o polovinu částky existenčního minima na každý den pobytu, a současně dvojnásobek existenčního minima za každý celý měsíc plánovaného pobytu.

Cizinci mladší 18 let jsou povinni disponovat finančními prostředky v poloviční výši. Doklad o splnění finančních požadavků lze poskytnout prostřednictvím výpisu z bankovního účtu, kreditní karty nebo potvrzení o úhradě služeb spojených s pobytem (například ubytování, jízdenky, letenky atd.).

Během bezvízového pobytu není povoleno cizincům vykonávat výdělečnou činnost na území České republiky. Pokud osoba plánuje pracovat během svého pobytu, je nezbytné získat krátkodobé vízum C (schengenské vízum) nebo jiné povolení k pobytu. Důležité je poznamenat, že i přes existující povolení k zaměstnání či živnostenské oprávnění bude považován za neoprávněně pobývajícím, pokud doba pobytu bez víza a na krátkodobém vízum dohromady přesáhne 90 dnů v každých 180 dnech. (Čižinský, 2012)

8 Pobyt cizinců třetích zemí na základě krátkodobého víza

Státy, jejichž občané nejsou zproštěni vízové povinnosti při překročení vnější hranice schengenského prostoru, jsou uvedeny v příloze I nařízení Rady č. 539/2001. Pro tyto cizince je nezbytné mít platné vízum při vstupu do schengenského prostoru. Krátkodobé vízum, upravené Vízovým kodexem Evropského parlamentu a Rady č. 810/2009 a částečně i zákonem o pobytu cizinců, umožňuje cizincům z těchto států pobyt na území České republiky.

Existují tři typy krátkodobých víz dle Vízového kodexu. Prvním typem je vízum s omezenou územní platností (V/LTV), které opravňuje k pobytu či průjezdu pouze jednoho či několika schengenských států, nikoli však celého schengenského prostoru. Druhým typem je vízum typu A neboli letištní průjezdní vízum, které je udělováno občanům vybraných států k pobytu v tranzitních prostorách na mezinárodních letištích. Třetím typem je vízum typu C, známé též jako jednotné schengenské vízum, které opravňuje k pobytu v celém schengenském prostoru.

Krátkodobé vízum umožňuje cizincům pobyt po omezenou dobu, typicky nejvýše 90 dnů v každých 180 dnech. Pokud plánovaná doba pobytu přesáhne tuto povolenou dobu, může to být důvodem k zamítnutí žádosti o vízum. Po uplynutí tříměsíčního povoleného pobytu během šesti měsíců je cizinec povinen opustit schengenský prostor.

Vízum typu C může být uděleno v jednorázové, dvourázové nebo vícenásobné podobě, s různým počtem povolených vstupů do schengenského prostoru. Tato variabilita závisí na tom, kolik vstupů má držitel víza povoleno. I přesto, že krátkodobé vízum může být vydáváno pro účely zaměstnání, je nutné, aby držitel současně disponoval povolením k zaměstnání, jak vyžaduje příslušné ustanovení zákona o zaměstnanosti.

Pro cizince podléhající vízové povinnosti existuje možnost pobytu na území České republiky bez potřeby získání krátkodobého víza. Tato možnost je přístupná v případě, že jsou držiteli platného cestovního dokladu a povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu, které bylo vydáno jiným státem schengenského prostoru.

Zvláštní kategorií krátkodobého víza je letištní průjezdní vízum, které umožňuje přechod pobytu v tranzitním prostoru mezinárodních letišť na území České republiky. Seznam států, jejichž občané vyžadují letištní průjezdní vízum, je specifikován v příloze č. IV Vízového kodexu a dále v publikaci Ministerstva vnitra č. 428/2010 Sb. Vízový kodex stanoví dvanáct států, zatímco vyhláška upřesňuje dalších dvacet zemí, většinou afrických

a států blízkého východu, včetně Palestiny, Iráku, Afghánistánu, Somálska, Nigérie, Mali, Turecka, Egypta a Indie.

Tato opatření jsou zavedena s cílem předcházet situace, kdy cizinci odmítnou pokračovat ve svém leteckém spojení a zůstanou v schengenském prostoru, často kvůli podání žádosti o mezinárodní ochranu.

Přílet cizince na mezinárodní letiště v schengenském prostoru bez nezbytného víza se v tomto kontextu považuje za nelegální pobyt na území České republiky. (Čižinský, 2012)

9 Pobyt cizinců třetích zemí na základě dlouhodobého víza

Pro dlouhodobý pobyt v České republice přesahující 90 dnů musí cizinci zažádat na zastupitelském úřadě ČR v zahraničí o dlouhodobé vízum, které je vždy udělováno za konkrétním účelem, jako je podnikání, zaměstnání, studium nebo sloučení rodiny. Poté mohou žádat o povolení k dlouhodobému pobytu, které je rovněž udělováno za určitým účelem pobytu v České republice. Tento typ pobytu může být pro cizince nevýhodný kvůli právní nejistotě a potřebě pravidelného prodlužování.

Rodinní příslušníci občanů EU nebo ČR, kteří sami pocházejí ze třetích zemí, mohou žádat o speciální druh povolení k pobytu, nazývaný přechodný pobyt. Tento druh povolení přináší některé výhody oproti ostatním cizincům, například snazší přístup na trh práce nebo možnost žádat o sociální dávky. (Čižinský, 2012)

10 Pobyt cizinců třetích zemí na základě trvalého pobytu

V České republice má více než polovina cizinců trvalý pobyt, což znamená, že jsou zde usazeni na dlouhodobější dobu. Tento status se typicky získává po pěti letech pobytu v zemi. Kromě vyplnění potřebných dokumentů je nutné složit zkoušku z češtiny, s několika málo výjimkami uvedenými v cizineckém zákoně. Držitelé trvalého pobytu mají podobné postavení jako čeští občané, s výjimkou plného volebního práva. Nicméně, občané EU mají možnost volit v komunálních, krajských a evropských volbách.

Pro získání trvalého pobytu v České republice jsou obvykle potřebné následující dokumenty: žádost o udělení trvalého pobytu, platný cestovní pas pro prokázání totožnosti a státní příslušnosti, doklady o pobytu potvrzující legální pobyt v České republice po požadovanou dobu, potvrzení o splnění podmínek, které mohou zahrnovat například absolvování zkoušky z češtiny, fotografie pro potřeby administrativních úřadů

a další dokumenty podle potřeby, jako jsou důkazy o finanční stabilitě nebo zaměstnání. (Čižinský, 2012)

11 Pobyt cizinců třetích zemí na základě žádosti o mezinárodní ochranu

Zákon č. 325/1999 Sb. upravuje práva a podmínky pro pobyt cizinců ve specifickém právním postavení v oblasti azylu. Jednotlivci, kteří podávají žádost o mezinárodní ochranu v České republice, jsou považováni za žadatele o tuto formu ochrany. Pokud je jejich žádost schválena ministerstvem vnitra, mohou jim být přiznány dva typy mezinárodní ochrany.

Prvním typem je azyl, který je udělován na dobu neurčitou a poskytuje držitelům práva srovnatelná s těmi, která nese trvalý pobyt.

Druhou možností je tzv. doplňková ochrana, která je nutné obnovovat každé dva roky. Stát může rozhodnout o neudělení prodloužení této ochrany, pokud již nejsou splněny původní důvody, které vedly k jejímu udělení.

Vedle těchto dvou forem ochrany existuje ještě humanitární azyl. Tento druh ochrany je poskytován pouze ve výjimečných situacích a poskytuje speciální ochranu pro jednotlivce, kteří se ocitli v mimořádných a neobvyklých podmínkách, jež nejsou pokryty standardními druhy ochrany. Je důležité si uvědomit, že humanitární azyl je udělován pouze v extrémních situacích, kdy je to nezbytné pro ochranu lidských práv a bezpečí jednotlivce. (Čižinský, 2012)

12 Integrovaná politika České republiky

Integrovaná politika České republiky vznikla postupným vývojem, jehož začátky sahají až do roku 1999, kdy byly schváleny Zásady koncepce integrace cizinců. (Drbohlav, 2010) O rok později pak následovala Koncepce integrace cizinců, která poprvé stanovila rámec pro státní politiku v této oblasti. Ministerstvo vnitra ČR bylo pověřeno koordinací této politiky. Klíčovým prvkem koncepce se stala podpora projektů financovaných ze státního rozpočtu prostřednictvím dotačních programů, které realizovaly především nestátní neziskové organizace. V souladu s vývojem, novými trendy a aktuálními potřebami v oblasti integrace a migrace byla koncepce opakovaně revidována, a to pod názvem "Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu", přičemž poslední aktualizace proběhla v roce 2023.

Ministerstvo vnitra každoročně předkládá vládě zprávu o realizaci Koncepce integrace cizinců, kterou vláda schvaluje a současně stanovuje postupy na další roční období, včetně schválení příslušného rozpočtu. Kromě státního rozpočtu jsou od vstupu ČR do EU integrační opatření realizována především díky prostředkům z evropských fondů – Evropského Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF), Evropského sociálního fondu (ESF) a státního rozpočtu prostřednictvím dotací a sociálních služeb. Z dalších zdrojů lze pak zmínit tzv. Norské fondy, grantové programy zahraničních ambasad či mezinárodních organizací, dotace krajů a obcí, české i zahraniční nadace, či soukromé dárcy atd. V souvislosti s nutností implementovat požadavky a doporučení EU v rámci začlenění ČR do evropských struktur proběhly intenzivnější snahy vlády ČR vytvořit ucelený dlouhodobý rámec české integrační politiky. (Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu 2023, 2023)

Aktualizace Koncepce integrace cizinců z roku 2006 definuje specifická opatření ve čtyřech prioritních oblastech: znalost českého jazyka, ekonomickou soběstačnost, orientaci v české společnosti a vzájemné vztahy mezi cizinci a majoritní společností. Tento inovovaný přístup kladl důraz na samostatnost a odpovědnost jednotlivců ve snaze o integraci, a poprvé integrační politiku konceptualizoval jako oboustranný proces.

Integrační snahy státu jsou zaměřeny pouze na dlouhodobě a legálně usazené občany třetích zemí, zatímco občané EU jsou z integrační politiky vyloučeni s výjimkou krizových situací. Žadatelé o mezinárodní ochranu a osoby s udělenou mezinárodní ochranou mají naopak specifická integrační opatření. Konkrétní opatření integrační politiky jsou stanovena v ročním akčním plánu, schvalovaném vládou.

Cílem všech aktivit integrační politiky je předcházet vzniku uzavřených komunit imigrantů, zachovat sociální soudržnost a harmonické soužití všech obyvatel země, posílit informovanost cizinců i většinové společnosti a prohloubit komunikaci o problematice migrace a integrace. (Drbohlav, 2010)

Hlavní koordinátor migrační a integrační politiky v České republice je Oddělení azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR (OAMP). Kromě toho se na celostátní úrovni na procesu integrace podílejí i další ministerstva a státní orgány. Krajská integrační centra (CPIC), neziskové organizace a některé městské samosprávy jsou hlavními aktéry při implementaci integračních opatření. (Porsche, 2019)

13 Adaptace a participace migrantů v české společnosti

Integrační strategie státu v České republice zdůrazňuje potřebu zajistit, aby migranti měli dostatečné informace o české společnosti, jak před svým příjezdem, tak i po něm. Následně klade důraz na aktivní zapojení migrantů do veřejného života jako klíčový prvek úspěšné integrace. (Drbohlav, 2010)

13.1 Předodjezdová opatření

Předodjezdová opatření představují informační materiály, které jsou k dispozici na zastupitelských úřadech České republiky v zemích původu a jsou zaměřeny zejména na cizince z třetích zemí, kteří plánují dlouhodobý pobyt v ČR. Tyto materiály poskytují základní informace o podmínkách pobytu v ČR, kontakty na státní instituce a neziskové organizace a varují před možnými riziky spojenými s nekalými zprostředkovatelskými službami nebo porušováním českých zákonů.

Po příjezdu do ČR jsou klíčovým prostředkem pro podporu integrace nových migrantů tzv. adaptačně integrační kurzy. Tyto kurzy představují migrantům informace o jejich právech a povinnostech v ČR, místních poměrech, zvyklostech a hodnotách ČR i EU. Cílem je také pomoci s řešením praktických problémů a předejít počátečním nedorozuměním. Pro cizince s dlouhodobým nebo trvalým pobytem jsou k dispozici kurzy sociokulturní orientace, které se zaměřují na aktuální problémy a potřeby migrantů během jejich pobytu v ČR.

Podobná předodjezdová a popříjezdová opatření, včetně orientačních kurzů, jsou prováděna v mnoha zemích světa s cílem zlepšit informovanost migrantů a usnadnit jejich začlenění do nového prostředí po příjezdu. Podoba těchto opatření se v jednotlivých zemích liší – někde jsou povinná, jinde dobrovolná, někde hrazená, jinde se zase kauce refunduje po absolvování kurzu. Mezinárodní organizace pro migraci aktivně přispívá k rozvoji těchto nástrojů v různých zemích díky své rozsáhlé síti poboček po celém světě.

Předodjezdová opatření jsou společnou odpovědností Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí ČR. Organizace Slovo 21 ve spolupráci s pracovníky Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra a Mezinárodní organizací pro migraci vypracovala informační balíček s názvem "Příští zastávka Česká republika". (Slovo 21, z.s, 2021) Tento balíček obsahuje brožury, dokumentární filmy a kontrolní seznam důležitých kroků, které migranti musí před migrací do ČR absolvovat.

V brožurě jsou detailně popsány klíčové situace, které mohou nastat při příchodu do České republiky, jako například podání žádosti o povolení k pobytu na zastupitelském úřadu, různé typy žádostí o víza nebo povolení k pobytu, oznámení pobytu po příjezdu do ČR, požadavky na získání zdravotního pojištění, a procesy související se změnami nebo prodloužením pobytu.

Doprovodný film, kombinující dokumentární a hrané prvky, je k dispozici na DVD a slouží k přiblížení životního prostředí a kultury v České republice. Tento film upozorňuje na klíčové informace obsažené v brožurě. Je veřejně přístupný v osmi jazycích, včetně češtiny, angličtiny, ruštiny, ukrajinštiny, vietnamštiny, francouzštiny, mongolštiny a arabštiny.

13.2 Popříjezdová opatření

Po příjezdu do České republiky jsou migrantům poskytována různá opatření, nazývaná popříjezdová, která mají formu adaptačních kurzů a jsou doplněna instruktážním filmem a brožurou, která popisuje postup při vyřizování pobytových záležitostí. Tyto opatření jsou připravena v závislosti na délce pobytu migrantů v zemi.

Pro nově příchozí migranty ze třetích zemí existuje několik informačních nástrojů, které zajišťuje organizace Slovo 21 za podpory Ministerstva vnitra. (Slovo 21, z.s, 2021) Patří mezi ně čtyřhodinové adaptačně integrační kurzy nazvané "Vítejte v ČR", které mají být absolvovány co nejdříve po příjezdu do země. Dále je k dispozici informační leták, který podrobně vysvětluje procedury a postupy při vyřizování těchto záležitostí. (Příští zastávka – Česká republika, 2020)

13.3 Sociokulturní kurzy

Sociokulturní kurzy jsou zaměřeny na migranty, kteří již delší dobu pobývají v České republice a chtějí prohloubit své znalosti a dovednosti k úspěšnému začlenění do společnosti. Účastníci těchto kurzů již mají povolený dlouhodobý nebo trvalý pobyt v zemi. Cílem kurzů je seznámit je s místní kulturou, tradicemi a hodnotami, ale také s aktuálními praktickými tématy, kterými se migrantům denně zabývají. Tyto kurzy se snaží aktivně zapojit migranty do integračních aktivit, aby nedocházelo k jejich sociální izolaci.

Sociokulturní kurzy jsou realizovány prostřednictvím neziskových organizací a integračních center, která je poskytují. Obsah kurzů se může lišit v jednotlivých krajích v

souladu s potřebami migrantů v daném regionu ČR. (Metody sociální práce s imigranty, azylanty a jejich dětmi, 2008)

14 Trh práce ČR pro migranty

Práce je klíčovým faktorem pro dosažení soběstačnosti jednotlivce ve společnosti, a to i v případě migrantů a migrantek. Pro ně má práce zásadní význam i jako prostředek k začlenění do nového prostředí a společnosti, do které přicházejí. (Rosková et al., 2019)

14.1 Podmínky vstupu na trh práce pro občany EU

Česká republika, stejně jako ostatní země Evropské unie, chrání pracovní trh pro své občany a občany dalších zemí EU a Evropského hospodářského prostoru (EHP), což zahrnuje Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko. Evropská legislativa zajišťuje právo volného pohybu osob za účelem práce, což znamená, že občané EU mají možnost hledat zaměstnání nebo podnikat v ČR bez omezení. Toto právo může být omezeno pouze pro občany nových členských zemí EU po určitou dobu od jejich přistoupení k EU.

Další skupinou jsou členové rodiny občanů EU (včetně České republiky), kteří sami jsou občany zemí mimo Evropskou unii. Evropské právní předpisy jim zajišťují stejná práva jako občanům EU. Avšak, pro práci v České republice bez nutnosti povolení musí splnit důležitou podmínku, a to mít platný přechodný pobyt na území ČR nebo mít podanou žádost o jeho udělení. Pouhý sňatek tedy není automatickou zárukou přístupu na pracovní trh.

Podle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti mají tyto dvě kategorie zahraničních pracovníků stejná práva jako občané České republiky a nejsou považovány za cizince při zaměstnávání. (Rosková et al., 2019)

14.2 Podmínky vstupu na trh práce pro občany třetích zemí

Pro státní příslušníky zemí mimo EU, nazývané také občany třetích zemí, je přístup na trh práce omezen a regulován. Tito migranti nemohou legálně pracovat v České republice bez souhlasu Úřadu práce ČR a Ministerstva vnitra ČR. Schválení k práci může být uděleno formou zaměstnanecké karty, modré karty pro vysoce kvalifikované pracovníky, nebo povolení k zaměstnání vydávané k předchozímu povolenému pobytu.

Zaměstnavatel musí oznámit úmysl zaměstnat cizince na krajskou pobočku ÚP, která provede analýzu trhu práce.

Test trhu práce zhodnotí poptávku zaměstnavatelů po určité profesi v určeném regionu a pravděpodobnost, že tuto poptávku budou schopni uspokojit pracovníci pocházející z České republiky nebo z jiných zemí Evropské unie.

Po procesu schválení, který mnohdy trvá jeden kalendářní měsíc, může cizinec pracovat, ale často se jedná o práce sezónní, která je omezená na šest měsíců bez možnosti prodloužení.

Podobně jako u občanů EU, i u pracovníků ze třetích zemí s volným přístupem na trh práce mají zaměstnavatelé povinnost vždy informovat krajskou pobočku Úřadu práce o začátku a ukončení pracovního poměru migrantů. (Rosková et al., 2019)

15 Zaměstnanost migrantů a politika zaměstnanosti ČR na trhu práce

Česká republika vždy projevovala zájem o ekonomickou migraci, což znamená příchod zahraničních pracovníků, kteří jsou připraveni k okamžitému a zapojení do pracovního procesu, které musí vést k stimulování české ekonomiky přítokem financí a pracovní síly. Rozhodnutí o zaměstnanosti migrantů závisí na různých faktorech, včetně vnějších a vnitřních.

Mezi vnější faktory můžeme zařadit aktuální politiku státu v oblasti pracovní migrace, která zahrnuje regulaci příchodu migrantů ze zemí mimo Evropskou unii, a taky míra nezaměstnanosti v zemi.

K vnitřním faktorům, které ovlivňují hledání práce migrantů, můžeme zařadit schopnosti, včetně schopnosti orientace při hledání zaměstnání, flexibilita a mobilita lidí.

Dalšími faktory jsou tzv. "měkké dovednosti" potřebné při výběrových řízeních, např. schopnost komunikace, spolupráce, jednání, organizace a řešení konfliktů.

S náročnějšími požadavky na kvalifikaci se také zvyšuje potřeba znalosti českého jazyka, včetně písemného projevu, což může být rovněž klíčovým faktorem při hledání zaměstnání.

Mimo jazykové bariéry mohou migranty mít i další nevýhody, jako je potřeba péče o závislého člena rodiny, zdravotní omezení, věk nebo pohlaví. (Integrace cizinců v Česku: z pohledu nevládních organizací, 2018)

16 Nezaměstnanost mezi migranty

Podobně jako u občanů ČR existuje určité procento cizinců, kteří nejsou v zaměstnání. Avšak míra nezaměstnanosti mezi migranty je obvykle nižší než u místní populace.

Migranti také méně často využívají podpůrné programy pro nezaměstnané, i když mají na ně nárok. V situaci, kdy občan EU nebo jeho rodinný příslušník pracuje pro zaměstnavatele v ČR a ztratí zaměstnání, mají nárok na podporu v nezaměstnanosti stejně jako občané ČR, včetně možnosti účasti na veřejném zdravotním pojištění.

Údaje o míře nezaměstnanosti mezi migranty nejsou běžně zahrnuté v statistikách, které vydává Český statistický úřad. Pouze Úřad práce ČR sleduje podíl zahraničních pracovníků mezi uchazeči o zaměstnání, a to převážně v případě pracovníků ze zemí třetího světa.

Pro zahrnutí do evidence uchazečů o zaměstnání musí občan třetí země splnit požadavek na bydliště v ČR. Do kategorie bydliště může spadat trvalý pobyt, přiznaný azyl nebo doplňkovou ochranu. Zároveň existuje výjimka pro držitele modré karty, u nichž se adresa uvedená v agendovém informačním systému cizinců považuje za bydliště.

Úřad práce ČR může poskytovat zaměstnavatelům i uchazečům o zaměstnání různé formy finanční podpory, jakožto nástrojů a opatření v rámci aktivní politiky zaměstnanosti. Právo na tyto příspěvky není automatické a jejich poskytnutí závisí na situaci na trhu práce v daném regionu a na potřebách jednotlivých pracovníků, s ohledem na jejich věk, rodinnou situaci, zdravotního stav a délky nezaměstnanosti. Pokud splňují podmínky evidence, mohou i migranti uplatnit tento druh podpory. (Integrace cizinců v Česku: z pohledu nevládních organizací, 2018)

17 Zdravotní pojištění cizinců v České republice

Zdravotní pojištění pro cizince v České republice představuje komplexní oblast regulovanou právními předpisy a mezinárodními smlouvami. Tento systém zajišťuje, že cizinci mají přístup k nezbytné zdravotní péči buď prostřednictvím veřejného zdravotního pojištění, nebo prostřednictvím komerčního pojištění, pokud nejsou oprávněni k účasti na veřejném systému.

17.1 Cizinci s trvalým pobytem v ČR

Podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je každá osoba s trvalým pobytem na území ČR povinně zdravotně pojištěna. To zahrnuje i cizince, pokud nepodléhají právním předpisům jiného členského státu EU, státu EHP, Švýcarska, Spojeného království nebo jiného smluvního státu na základě mezinárodní smlouvy.

Zdravotní pojištění vzniká dnem získání trvalého pobytu a zaniká dnem smrti pojištěnce, jeho prohlášením za mrtvého nebo ukončením trvalého pobytu na území ČR (Kancelář veřejného ochránce práv, 2020; Ministerstvo vnitra ČR, 2023).

17.2 Cizinci bez povolení k trvalému pobytu v ČR

Cizinci bez povolení k trvalému pobytu mohou být účastníky veřejného zdravotního pojištění, pokud splňují některou z následujících podmínek (Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění):

- Jsou zaměstnanci zaměstnavatele se sídlem nebo trvalým pobytem na území ČR.
- Mají povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu.
- Byl jim udělen azyl na území ČR.
- Byla jim udělena doplňková ochrana na území ČR.
- Bylo jim uděleno oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany.
- Jsou nezletilé děti umístěné na území ČR na základě předběžného opatření soudu.
- Splňují podmínky stanovené právními předpisy EU.
- Narodili se na území ČR a jejich matka nebo zákonný zástupce má povolený dlouhodobý či trvalý pobyt (VZP, 2023).

Pokud cizinci nesplňují výše uvedené podmínky, mají možnost uzavřít komerční zdravotní pojištění.

17.3 Mezinárodní smlouvy a jejich specifiky

Česká republika má uzavřené mezinárodní smlouvy s řadou zemí, které upravují podmínky zdravotního pojištění pro cizince pracující nebo podnikající v ČR. Mezi tyto země patří například USA, Japonsko, Turecko, a další. Podle těchto smluv musí být cizinci ve své zemi původu odhlášeni ze zdravotního pojištění, aby mohli být pojištěni v ČR. Asociační dohody se státy Maghrebu (Alžírsko, Maroko, Tunisko) stanoví, že osoby z těchto států zaměstnané v EU podléhají zdravotnímu pojištění v zemi zaměstnání (VZP, 2023).

17.4 Platební povinnosti a specifika pojistného

Podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, musí být děti narozené v ČR matkám s povolením k dlouhodobému pobytu nahlášeny zdravotní pojišťovně do 8 dnů od narození. Pokud matka není zdravotně pojištěna, musí oznámení provést otec dítěte nebo Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, pokud nejsou pojištěni oba rodiče. Pojistné za tyto děti hradí jejich zákonný zástupce, opatrovník nebo poručník (Kancelář veřejného ochránce práv, 2020; VZP, 2023).

Nezletilé osoby s povolením k dlouhodobému pobytu musí být rovněž nahlášeny zdravotní pojišťovně do 8 dnů. Pokud mají sjednané komerční pojištění, musí být oznámení provedeno nejpozději 8 dnů před ukončením platnosti tohoto pojištění. Pojistné se hradí měsíčně (VZP, 2023).

18 Druhy zdravotních pojišťoven

V České republice působí sedm hlavních veřejných zdravotních pojišťoven, které poskytují veřejné zdravotní pojištění:

1. Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky (VZP)
2. Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky (VoZP)
3. Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra České republiky (ZPMV)
4. Česká průmyslová zdravotní pojišťovna (ČPZP)
5. Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví (OZP)
6. Zaměstnanecká pojišťovna Škoda (ZPŠ)
7. Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna (RBP) (Ministerstvo zdravotnictví, 2023).

19 Komerční zdravotní pojišťovny

Cizinci, kteří nejsou účastníky veřejného zdravotního pojištění, mohou využít komerční zdravotní pojištění. Hlavními komerčními zdravotními pojišťovnami jsou:

1. Pojišťovna VZP, a.s.
2. Slavia pojišťovna
3. UNIQA pojišťovna
4. Ergo pojišťovna
5. Vitalitas pojišťovna

6. Allianz pojišťovna
7. AXA pojišťovna
8. Česká podnikatelská pojišťovna
9. Generali Česká pojišťovna (OnlineŽadosti.cz, 2023).

20 Legislativa

Zdravotní pojištění cizinců v České republice je regulováno několika klíčovými právními předpisy:

- Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky – Tento zákon upravuje podmínky vstupu a pobytu cizinců na území ČR, včetně povinností týkajících se zdravotního pojištění (Ministerstvo vnitra ČR, 2023).
- Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění – Tento zákon stanoví podmínky veřejného zdravotního pojištění a upravuje práva a povinnosti pojištěnců i zdravotních pojišťoven (Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2023).
- Zákon č. 374/2021 Sb., novela zákona o pobytu cizinců – Tato novela zavádí povinnost cizincům ze třetích zemí sjednat si komplexní komerční zdravotní pojištění výhradně s Pojišťovnou VZP, a.s. na dobu pěti let od účinnosti novely (Centrum pro lidská práva a demokracii, 2023).

21 Cíle a výzkumné otázky

21.1 Cíle

Tato bakalářská práce si klade za cíl mapovat očekávanou roli sociálního pracovníka v procesu integrace rusky mluvících cizinců na území České republiky. Současně se zaměřuje na zkoumání, do jaké míry jsou naplňovány potřeby těchto cizinců a jaké překážky brání efektivní realizaci integračního procesu. Dalším cílem je hodnotit, jak jsou využívána podpůrná opatření pro rusky mluvící cizince, jak je široká informovanost občanů o dostupných službách pro cizince a jak tyto faktory ovlivňují integrační proces.

21.2 Výzkumné otázky

Pro výzkumné šetření bakalářské práce byly stanoveny následující výzkumné otázky:

1. Jak můžeme pomoci rusky mluvícím cizincům na území České republiky v kontextu integračního procesu?
2. Do jaké míry má být zapojen sociální pracovník z integračního centra v procesu integrace cizinců do společnosti, aby byla zachována soběstačnost uživatelů v kontextu sociálních služeb?

22 Metodika

22.1 Metodika výzkumu

Pro dosažení cílů této bakalářské práce byla zvolena kvalitativní výzkumná strategie, která zahrnovala polostrukturované rozhovory a metodu dotazování. Tento přístup byl vybrán vzhledem k specifickému účelu a zaměření výzkumu, který se zaměřuje na ruskojazyčné komunikační partnery. Kvalitativní přístup je preferován před kvantitativním vzhledem k jeho schopnosti hloubkově porozumět perspektivám účastníků a poskytnout komplexnější pochopení jejich sociální reality v rámci integračního procesu v České republice. Reichl (2009) vysvětluje, že cílem kvalitativního výzkumu je pochopit určitý aspekt nebo proces v jeho přirozeném prostředí. Toto je v souladu s názory autorů Švaříčka, Šed'ové a kolektivu (2014), kteří zdůrazňují význam porozumění tomu, jak lidé vnímají a interpretují sociální realitu a jak tato realita ovlivňuje jejich životy.

22.2 Použité metody a techniky sběru dat

Během průběhu výzkumného šetření byly použity metody dotazování a technika polostrukturovaného rozhovoru. Švaříček, Šed'ová a jejich kolektiv (2014) označují polostrukturovaný rozhovor za jednu z preferovaných metod sběru dat v oblasti kvalitativního výzkumu. Hendl a Remr (2017) zdůrazňují, že tazatel získává specifické informace o zkoumaném problému prostřednictvím odpovědí respondentů. Podle Švaříčka, Šed'ové a spol. (2014) je hlavním cílem polostrukturovaného rozhovoru získat hloubkové informace o zkoumaném tématu na základě pečlivě připravených otázek, což umožňuje systematický sběr dat od respondentů.

V červnu 2024 bylo zahájeno výzkumné šetření formou online rozhovorů, kde komunikační partneři odpovídali na položené otázky v ruském jazyce. Délka rozhovorů

se pohybovala mezi 40 a 70 minutami a pomocí počítačového nahrávacího audio softwaru byly pořízeny záznamy pro snadnější zpracování dat. Následně proběhla transkripce rozhovorů do písemné podoby. Podle Hendla (2016) tento proces představuje převod mluveného projevu nebo rozhovoru do textové formy, která zachycuje detaily diskusí a vyjádření respondentů.

22.3 Výzkumný soubor

Pro výzkumný soubor byli vybráni ruskojazyční migranti z Ruska, kteří v České republice žijí déle než čtyři roky a mají trvalé bydliště v Praze. Kritériem pro výběr komunikačních partnerů bylo, že mají na území České republiky trvalý pobyt, což podle zákona vyžaduje nepřetržitý pobyt a trvalé bydliště po dobu minimálně pěti let. Z tohoto důvodu byli vybráni komunikační partneři, kteří tímto procesem již úspěšně prošli a získali trvalý pobyt. Výzkumného šetření se zúčastnilo celkem šest komunikačních partnerů, kteří zůstávají anonymní na základě své vlastní žádosti. Tato anonymita byla respektována v souladu s etickými zásadami výzkumu.

Všechny rozhovory byly realizovány s jejich ústním souhlasem a v předem stanoveném časovém rámci, aby byla zajištěna dobrovolná účast a ochrana soukromí komunikačních partnerů. Tito partneři byli předem informováni o metodice sběru dat pro kvalitativní výzkum. Nemuseli podepisovat písemný informovaný souhlas, avšak na začátku rozhovorů ústně souhlasili se zpracováním svých osobních údajů a jejich využitím v bakalářské práci. Jejich souhlas a dobrovolná účast byly pro výzkum zásadními podmínkami. Tyto souhlasy byly zaznamenány na zvukových nahrávkách.

Pro sběr dat byla použita metoda sněhové koule, při níž první komunikační partner doporučil další potenciální komunikační partnery pro následné rozhovory. Tento přístup umožnil identifikaci širšího spektra komunikačních partnerů, kteří měli zájem o účast ve výzkumu. Metoda sněhové koule se ukázala jako zvláště efektivní při výzkumu specifických komunit, kde jsou osobní doporučení klíčová pro navázání důvěry a přístupu k dalším komunikačním partnerům. Tímto způsobem se podařilo získat různorodý a reprezentativní vzorek komunikačních partnerů, což vedlo k lepšímu a detailnějšímu pochopení zkoumané problematiky.

22.4 *Etika výzkumu*

Výzkumné šetření v sociálních vědách, jak zdůrazňuje Hendl (2016), vyžaduje zajištění emoční bezpečnosti účastníků, zvláště když se probírají intimní témata. Dodržování vysokých etických standardů je zásadní. Každý respondent byl pečlivě informován o průběhu výzkumu a na základě poskytnutých informací poskytl svůj ústní souhlas se sběrem a zpracováním dat pro tuto bakalářskou práci, přičemž byl kladen důraz na zachování jejich anonymity. Ústní souhlas se zpracováním dat a jejich využitím byl získán před zahájením kvalitativního výzkumu a zaznamenán na stejnou audio nahrávku, kde byl zachycen i samotný výzkum. Zvukové záznamy rozhovorů byly pořízeny pomocí počítače a originální nahrávky byly po jejich přepisu okamžitě smazány. Komunikační partneři měli možnost sami si zvolit vhodný čas a datum pro realizaci rozhovorů.

23 **Odpovědi jednotlivých komunikačních partnerů (KP)**

23.1 *KP1*

Otázka č.1: Proč jste se rozhodla emigrovat do České republiky? Co konkrétně Vás na této zemi přitahovalo? Jakou roli hrály kulturní, ekonomické a vzdělávací faktory při tomto rozhodnutí? Jaká byla vaše konečná perspektiva při volbě této země mezi ostatními členskými státy Evropské unie? Které aspekty České republiky odpovídají vašim osobním a profesním ambicím?

KP1: Rozhodnutí emigrovat do České republiky bylo primárně učiněno mými rodiči, kteří věřili, že v Evropě budeme mít lepší životní podmínky než v Rusku. V době stěhování mi bylo 14 let, takže jsem plně nechápala rozsah této změny. Po příjezdu do České republiky mě zaujala možnost svobodné komunikace s lidmi, i když ne ihned, a celkově odlišná kulturní prostředí plná nových možností.

Vzdělávací systém v Rusku je mnohem přísnější v porovnání s Českou republikou, kde je vzdělávání flexibilnější a umožňuje studovat obory podle osobního zájmu a preferencí. Hlavním cílem bylo získat kvalitní vzdělání a zajímavé pracovní příležitosti. Výběr České republiky byl rovněž ovlivněn relativně snadným získáním víza a podobností jazyka. Rodiče očekávali, že zde najdeme lepší ekonomické příležitosti a budeme mít přístup k otevřenějšímu a podporujícímu vzdělávacímu systému.

Otázka č.2: Jaké konkrétní problémy jste zažila během adaptace na nové podmínky v zemi? Můžete přiblížit situace, které vyžadovaly největší přizpůsobení? Jak se vyvíjela vaše strategie adaptace s časem a jaké klíčové lekce jste si z těchto výzev odnesla?

KP1: Při adaptaci na nové podmínky v České republice jsem se setkala s několika zásadními problémy, včetně neznalosti jazyka, kultury a odlišností ve vzdělávacím systému. Prvotní výzvou bylo porozumět učitelům a spolužákům ve škole, což bylo velmi stresující. Největší přizpůsobení vyžadovalo osvojení českého jazyka, který byl klíčový pro každodenní komunikaci a sociální interakci.

Moje strategie adaptace se vyvíjela postupně. Začala jsem aktivním posloucháním lidí, učitelů a spolužáků, učila se na jejich i svých chybách a používala různé nástroje, jako jsou překladače a učebnice. Postupně jsem se zlepšovala v porozumění a mluvení česky, což mi umožnilo lépe se integrovat do společnosti. Klíčové lekce, které jsem si z tohoto procesu odnesla, zahrnují význam trpělivosti, vytrvalosti a otevřenosti k učení se novým věcem.

Otázka č.3: Byla jste osamocena během emigrace, nebo jste přišla s rodinou, přáteli nebo kolegy? Jak jste aktivně budovala a udržovala sociální vazby s místními obyvateli? Účastnila jste se sociálních aktivit nebo akcí, které pomohly vaší integraci do nového prostředí?

KP1: Do České republiky jsem přišla s rodinou, konkrétně s bratrem a matkou, takže jsem nebyla úplně osamocena. Nicméně jsem se cítila izolovaná od širší společnosti. Sociální vazby s místními obyvateli jsem udržovala především prostřednictvím digitálních platforem, jako jsou WhatsApp, Skype a Messenger, protože moje znalost češtiny nebyla dostatečná pro plnohodnotnou verbální komunikaci.

Ve škole jsem se snažila zapojit do konverzací s vrstevníky, ale často jsem se spoléhala na překladače nebo neverbální komunikaci. Neúčastnila jsem se aktivně sociálních aktivit nebo akcí, protože jsem se necítila dostatečně sebejistá. Během školních akcí jsem většinou zůstávala pasivním pozorovatelem.

Otázka č.4: Jak jste se adaptovala na byrokratické procedury a administrativní povinnosti v souvislosti s přesunem do České republiky? Jak jste zvládala vyplňování formulářů, žádosti o povolení k pobytu a další administrativní úkoly spojené s emigrací do nové země?

KP1: Všechny byrokratické procedury a administrativní povinnosti spojené s přemístěním do České republiky tehdy vyřizovala moje matka, takže jsem se s nimi setkala jen okrajově. V současné době mi s těmito záležitostmi pomáhá zaměstnavatel, který vyřizuje potřebné dokumenty a komunikaci s úřady. Naučila jsem se však základům vyplňování formulářů a žádostí, a nyní chápu, jaké dokumenty jsou potřebné pro pobyt a práci v České republice.

Otázka č.5: Jaké byly vaše zkušenosti s přístupem k lékařským službám a jak jste se vypořádávala s administrativními povinnostmi týkajícími se pojištění v České republice, a to jak ve státních, tak v komerčních pojišťovnách?

KP1: Když jsem byla malá, veškeré dokumenty a pojištění vyřizovala moje matka. Po získání trvalého pobytu nám pojištění hradil stát, protože jsme byli studenti. Nyní mi pojištění hradí zaměstnavatel, který posílá peníze pojišťovně a státu. Mám zkušenosti s využíváním služeb státních i komerčních pojišťoven a zjistila jsem, že systém lékařské péče je dobře organizovaný a přístupný. Administrativní záležitosti týkající se pojištění byly zpočátku matoucí, ale díky pomoci matky a později zaměstnavatele jsem se v nich naučila orientovat.

Otázka č.6: Jaká je situace s vaším zaměstnáním a pokud existují nějaké potíže, s jakými konkrétně se setkáváte? Jaké byly vaše postupy při hledání práce a jak souzní vaše profesní ambice s realitou místního trhu práce a vzdělávacími možnostmi?

KP1: V současné době pracuji v letištní jídelně, která je spíše restaurací. Při hledání zaměstnání jsem využívala internetové stránky a posílala životopisy do různých firem. Mám středoškolské vzdělání jako kuchař-číšník a jsem spokojena se svou prací, kterou jsem získala ve svém oboru. Setkala jsem se s určitými předsudky a nedůvěrou, protože jsem cizinka, ale po roce práce se kolegové a nadřízení začali ke mně chovat normálně. Moje profesní ambice jsou v souladu s realitou místního trhu práce, protože jsem našla zaměstnání, které odpovídá mému vzdělání a zájmům.

Otázka č.7: Jak jste vnímala podporu pro ruský mluvící cizince v České republice? Existují nějaké konkrétní organizace, skupiny nebo zdroje, které Vám usnadnily začlenění do společnosti? Jak by se podle Vás mohla zlepšit podpora a služby pro ruský mluvící v České republice?

KP1: Navštěvovala jsem kurzy češtiny pro rusky mluvící cizince, které mi pomohly se základy jazyka. Podpora pro migranty v rámci státu je dobrá, ale myslím, že by mohla být lepší. Je potřeba více učitelů a větší propagace těchto služeb. Současná podpora je na dobré úrovni, ale zlepšení by mohlo zahrnovat nabírání více učitelů a lepší propagaci těchto programů. Využívala jsem organizace poskytující jazykové kurzy a integrační centra, která mi pomohla s adaptací a začleněním do společnosti.

Otázka č.8: Jak aktivně udržujete spojení se svou původní kulturou a jak to ovlivňuje váš každodenní život? Co děláte pro uchování kulturní identity s úsilím o integrování do místní společnosti?

KP1: Aktivně neudržuji spojení se svou původní kulturou. Přijala jsem českou kulturu, ale ruská kultura ve mně zůstává. Když potkám rusky mluvícího člověka v práci, mohu s ním mluvit rusky a pomoci mu, ale jinak mluvím převážně česky. Nepodporuji žádné konkrétní ruské tradice ani rituály. Snažím se integrovat do místní společnosti a udržovat si kulturní identitu tím, že občas mluvím rusky s rodinou nebo přáteli, ale většinou se soustředím na život v České republice a přijetí místních zvyklostí a tradic.

Otázka č.9: Setkala jste se s předsudky nebo stereotypy kvůli vašemu původu? Jak jste překonávala jazykové bariéry a jakým způsobem ovlivnily vaši každodenní komunikaci a interakce v novém prostředí?

KP1: Ano, setkala jsem se s předsudky a stereotypy, například že Rusové pijí vodku nebo že mají rádi chlad. Jazykové bariéry jsem překonávala učením se z chyb. Když mi lidé říkali, že něčemu nerozumějí, ptala jsem se, jak to říct správně. To mi pomohlo lépe se integrovat a komunikovat v novém prostředí. Chyby jsem brala jako příležitost k učení a postupně jsem se zlepšovala v jazyce, což mi dodávalo sebevědomí při komunikaci s ostatními.

Otázka č.10: Jak vidíte budoucnost rusky mluvících komunit v České republice? Jak by se podle Vás měla politika veřejné a sociální služby vůči této komunitě vyvíjet, aby se zlepšila integrace a životní podmínky pro rusky mluvící imigranty v České republice?

KP1: Myslím, že budoucnost rusky mluvících komunit v České republice je pozitivní, i když tuto problematiku nesleduji detailně. Politika by se měla zaměřit na lepší jazykové vzdělávání pro rusky mluvící, poskytování sociální podpory a zlepšování povědomí o problémech imigrantů. Je důležité, aby stát poskytoval více možností pro jazykové kurzy a integrační programy, které pomohou rusky mluvícím lépe se začlenit do společnosti.

Také by měly být zlepšeny přístupy k sociálním a psychologickým službám pro imigranty.

Otázka č.11: Jak hodnotíte rozsah své sociální integrace mezi místními obyvateli a existují nějaké konkrétní oblasti, ve kterých byste si přála vidět změny? Jaké praktické rady a osobní zkušenosti byste chtěla sdílet s ostatními cizinci, kteří procházejí podobným procesem sociální integrace v České republice?

KP1: Moje sociální integrace mezi místními obyvateli je na dobré úrovni, i když se neúčastním žádných ruských komunitních aktivit. Ráda bych viděla větší zaměření na problémy nízkopříjmových imigrantů, zlepšení jejich zaměstnanosti a řešení kriminality. Doporučila bych ostatním cizincům, aby se učili od těch, kteří jsou zde déle, a aby využívali různé zdroje a pomůcky k porozumění jazyku a kultuře. Je důležité být trpělivý, otevřený novým zkušenostem a hledat podporu u lidí s podobnými zkušenostmi. Aktivní zapojení do místních komunitních aktivit může rovněž usnadnit integraci a navázání nových přátelství.

23.2 KP2

Otázka č.1: Proč jste rozhodla emigrovat do České republiky? Co konkrétně v této zemi Vás oslovilo? Jakou roli hrály kulturní, ekonomické a vzdělávací faktory při tomto rozhodnutí? Jaká byla vaše konečná perspektiva spojená s volbou této země mezi ostatními členskými státy Evropské unie? Které aspekty České republiky odpovídají vašim osobním a profesním ambicím?

KP2: Rozhodla jsem se emigrovat z Ruska primárně kvůli zajištění kvalitního vzdělání pro své děti. V Rusku je vzdělání z velké části zpoplatněné a finančně bych nezvládla zajistit vzdělání pro dvojčata. Při hledání vhodné země pro emigraci mě Česká republika zaujala svou slovanskou kulturou a jazykovou příbuzností s ruštinou. Praha mě nadchla svou čistotou, architekturou, kulturním dědictvím a přátelstvem obyvatel. Město je dobře promyšlené z hlediska infrastruktury a dopravní dostupnosti, což přispívá k vysoké kvalitě života. Ekonomická stabilita a vyšší životní úroveň oproti Rusku hrály také významnou roli. Česká republika nabízí příznivé podmínky pro profesní růst v oblasti vzdělávání, což odpovídá mým profesním ambicím.

Moje dlouhodobé plány byly spojeny se sociální integrací a trvalým usazením v České republice. Přijela jsem s cílem zůstat zde natrvalo a vytvořit si zde nový domov. Profesně

jsem se zaměřila na oblast vzdělávání, což je blízké mé původní profesi. I když jsem pracovala v jazykové škole, což není přesně můj obor, stále to bylo blízko mé odborné dráze.

Otázka č.2: Jaké konkrétní problémy jste zažila během adaptace na nové podmínky v zemi? Mohla byste přiblížit situace, které vyžadovaly největší přizpůsobení? Jak se vyvíjela Vaše strategie adaptace s časem a jaké klíčové lekce jste si z těchto výzev odnesla?

KP2: Největší výzvou při adaptaci byla jazyková bariéra. Na začátku bylo obtížné komunikovat při návštěvách lékaře, pojišťoven nebo při výměně řidičského průkazu. Postupem času jsme se začali učit český jazyk, což výrazně usnadnilo orientaci v novém prostředí. Hlavní strategií bylo pečlivě se připravovat na každou návštěvu úřadu nebo jiného zařízení, osvojit si klíčové fráze a termíny předem. Klíčovou lekcí bylo, že znalost jazyka je nezbytná pro úspěšnou integraci a že je důležité aktivně řešit problémy a nevzdávat se při prvních obtížích.

Otázka č.3: Byla jste osamocena během emigrace, nebo jste přišla s rodinou, přáteli nebo kolegy? Jak jste aktivně budovala a udržovala sociální vazby s místními obyvateli? Účastnila jste se sociálních aktivit nebo akcí, které pomohly vaší integraci do nového prostředí?

KP2: Necítila jsem se osamocená, protože jsem přijela s rodinou a kamarádkou. Hlavní sociální vazby jsem udržovala s rodinou a přáteli. Postupně jsme navázali kontakty s místními obyvateli, zejména díky mé práci v jazykové škole, kde byli převážně čeští učitelé. Aktivně jsme se účastnili společenských aktivit, výletů a kulturních akcí, což výrazně napomohlo naší integraci. Jazyková kompetence hrála klíčovou roli v budování sociálních vazeb a lepším porozumění místní kultuře.

Otázka č.4: Jak jste se adaptovala na byrokratické procedury a administrativní povinnosti v souvislosti s přesunem do České republiky? Jak jste zvládala vyplňování formulářů, žádosti o povolení k pobytu a další administrativní úkoly spojené s emigrací do nové země?

KP2: Adaptace na byrokratické procedury a administrativní povinnosti byla rychlá, jelikož jsem se musela hned po příjezdu zabývat pronájmem bytu, zápisem dětí do školy, získáváním potřebných dokumentů a otevřením bankovního účtu. Na počátku byla velkou

výhodou znalost ruského jazyka, jelikož v komerčních pojišťovnách a některých úřadech pracovali rusky mluvící pracovníci. Jakmile jsme začali ovládat český jazyk, stala se komunikace a řešení administrativních úkolů mnohem jednodušší.

Otázka č.5: Jaké byly vaše zkušenosti s přístupem k lékařským službám a jak jste se vypořádávala s administrativními povinnostmi týkajícími se pojištění v České republice, a to jak ve státních, tak v komerčních pojišťovnách?

KP2: Na začátku jsme využívali služeb komerčních pojišťoven, kde pracovali rusky mluvící specialisté, což bylo velmi užitečné. S přístupem k lékařským službám jsme neměli velké problémy, protože jsme našli rusky mluvící lékaře. Později, po získání povolení k pobytu, jsme přešli na státní zdravotní pojištění, což také proběhlo hladce díky již získané znalosti jazyka a systému.

Otázka č.6: Jaká je situace s vaším zaměstnáním a pokud existují nějaké potíže, s jakými konkrétně se setkáváte? Jaké byly vaše postupy při hledání práce a jak souzní vaše profesní ambice s realitou místního trhu práce a vzdělávacími možnostmi?

KP2: V současné době pracuji v jazykové škole, kde mám oficiální zaměstnání, pravidelnou mzdu, dovolenou a další benefity. S hledáním práce jsem neměla výrazné problémy, protože jsem využila internet a absolvovala několik pohovorů. Moje profesní ambice se částečně naplnily, i když ne zcela v původním oboru. Vzhledem k věku a odlišné metodice vzdělávání jsem se rozhodla pro práci, která je blízká mému původnímu vzdělání.

Otázka č.7: Jak jste vnímala podporu pro rusky mluvící cizince v České republice? Existují nějaké konkrétní organizace, skupiny nebo zdroje, které Vám usnadnily začlenění do společnosti? Jak by se dle vašeho názoru mohla zlepšit podpora a služby pro ruské mluvčí v České republice?

KP2: Podporu pro rusky mluvící cizince jsem příliš nevnímala. Zpočátku jsme navštěvovali bezplatné kurzy českého jazyka pro cizince, což nám velmi pomohlo. Navrhovala bych zlepšení podpory formou kurzů, které by zahrnovaly nejen jazykovou výuku, ale i praktické informace o bydlení, zaměstnání a dalších administrativních záležitostech.

Otázka č.8: Jak aktivně udržujete spojení se svou původní kulturou a jak to ovlivňuje váš každodenní život? Co děláte pro uchování kulturní identity s úsilím o integrování do místní společnosti?

KP2: Spojení se svou původní kulturou udržuji hlavně prostřednictvím internetu, sledováním filmů a pořadů. Doma mluvíme rusky a slavíme ruské svátky, jako je Nový rok, Velikonoce a Vánoce. Zároveň se účastníme i českých svátků a tradic, což napomáhá naší integraci a zlepšuje porozumění místní kultuře.

Otázka č.9: Setkala jste se s předsudky nebo stereotypy kvůli vašemu původu? Jak jste překonávala jazykové bariéry a jakým způsobem ovlivnily vaši každodenní komunikaci a interakce v novém prostředí?

KP2: Ano, setkala jsem se s předsudky a stereotypy, zejména při hledání práce. Jazykové bariéry jsme překonávali intenzivním učením jazyka a aktivním vyhledáváním kontaktu s Čechy, kteří nám pomáhali pochopit jazykové nuance a kulturní odlišnosti. Bylo klíčové se nevzdávat a snažit se porozumět místnímu prostředí a být porozuměn.

Otázka č.10: Jak vidíte budoucnost ruských mluvčích komunit v České republice? Jak by se podle Vás měla politika veřejné a sociální služby vůči této komunitě vyvíjet, aby se zlepšila integrace a životní podmínky pro ruské mluvčí imigranty v České republice?

KP2: Předpokládám, že počet rusky mluvčích komunit v České republice bude růst. Politika vůči cizincům by měla být tolerantní a rovnoprávná pro všechny národnosti. Je důležité poskytovat cizincům adekvátní informace a podporu pro jejich integraci, například formou jazykových kurzů a praktických informací o životě v České republice.

Otázka č.11: Jak hodnotíte rozsah své sociální integrace mezi místními obyvateli a existují nějaké konkrétní oblasti, ve kterých byste si přála vidět změny? Jaké praktické rady a osobní zkušenosti byste chtěla sdílet s ostatními cizinci, kteří procházejí podobným procesem sociální integrace v České republice?

KP2: Moji sociální integraci hodnotím jako úspěšnou, na stupnici od 1 do 10 bych ji ohodnotila sedmičkou. Už vím, jak co funguje a kde co zařídit. Přála bych si, aby se snížil počet let potřebných pro získání důchodu v České republice. Praktickou radou je okamžitě začít učit jazyk a děti posílat do českých škol, aby se rychleji adaptovaly. Dále by bylo užitečné vytvořit další a centralizovanější informační centra, kde by cizinci mohli získat

potřebné informace a podporu, což by výrazně usnadnilo jejich integraci do nové společnosti.

23.3 KP3

Otázka 1: Proč jste se rozhodla emigrovat do České republiky? Co konkrétně v této zemi Vás oslovilo? Jakou roli hrály kulturní, ekonomické a vzdělávací faktory při tomto rozhodnutí? Jaká byla vaše konečná perspektiva spojená s volbou této země mezi ostatními členskými státy Evropské unie? Které aspekty České republiky odpovídají vašim osobním a profesním ambicím?

KP3: Emigrace do České republiky proběhla v roce 2012. Hlavním důvodem pro rozhodnutí byla změna životního prostředí po úmrtí partnera. Původně jsem přijela jako turistka na návštěvu ke známému a postupně se mi zalíbila krása a kultura České republiky. Kulturní, ekonomické ani vzdělávací faktory nehrály v rozhodnutí roli, jelikož jsem byla již v důchodu a tyto aspekty pro mě nebyly relevantní. Neměla jsem žádné konkrétní perspektivy spojené s výběrem České republiky mezi ostatními členskými státy EU a nepřikládala význam žádným osobním či profesním ambicím, protože jsem již neplánovala profesní kariéru.

Otázka 2: Jaké konkrétní problémy jste zažila během adaptace na nové podmínky v zemi? Mohla byste přiblížit situace, které vyžadovaly největší přizpůsobení? Jak se vyvíjela vaše strategie adaptace s časem a jaké klíčové lekce jste si z těchto výzev odnesla?

KP3: Během adaptace jsem se potýkala především s problémem neznalosti jazyka. To mi bránilo v samostatném řešení záležitostí na úřadech a v komunikaci bez tlumočnicka. Největší výzvou bylo zvládnutí češtiny, což se mi podařilo díky pravidelné účasti na kurzech jazyka. V každodenních situacích, jako je nakupování, jsem používala slovník. Postupem času se moje strategie adaptace vyvíjela tak, že s rostoucí znalostí jazyka jsem dokázala samostatně vyřizovat administrativní záležitosti. Klíčovou lekcí bylo, že zvládnutí jazyka je zásadní pro úspěšnou integraci a samostatnost v nové zemi.

Otázka 3: Byla jste osamocená během emigrace nebo jste přišla s rodinou, přáteli nebo kolegy? Jak jste aktivně budovala a udržovala sociální vazby s místními obyvateli?

Účastnila jste se sociálních aktivit nebo akcí, které pomohly vaší integraci do nového prostředí?

KP3: Necítila jsem osamocenost, protože jsem přijela se svou nejlepší přítelkyní a její rodinou. Sociální vazby s místními obyvateli jsem budovala hlavně skrze komunikaci v češtině, zejména při nakupování a běžných každodenních interakcích. Neúčastnila jsem se specifických sociálních aktivit nebo akcí zaměřených na integraci, moje sociální integrace probíhala přirozeně.

Otázka 4: Jak jste se adaptovala na byrokratické procedury a administrativní povinnosti v souvislosti s přesunem do České republiky? Jak jste zvládala vyplňování formulářů, žádosti o povolení k pobytu a další administrativní úkoly spojené s emigrací do nové země?

KP3: Adaptovala jsem se na byrokratické procedury postupně. Ihned po příjezdu jsem se zapsala na bezplatné kurzy češtiny, což mi pomohlo zvládnout administrativní záležitosti. Formuláře a žádosti o povolení k pobytu jsem vyplňovala s pomocí tlumočnicka. Díky kurzu češtiny jsem byla schopna některé základní administrativní úkoly zvládnout sama.

Otázka 5: Jaké byly vaše zkušenosti s přístupem k lékařským službám a jak jste se vypořádávala s administrativními povinnostmi týkajícími se pojištění v České republice, a to jak ve státních, tak v komerčních pojišťovnách?

KP3: Měla jsem pozitivní zkušenosti s přístupem k lékařským službám, i když jsem dosud nevyužila mnoho zdravotní péče, protože mám dobré zdraví. Pojištění jsem řešila jak ve státních, tak v komerčních pojišťovnách, přičemž jsem využívala rady od známých a přátel. Jediný lékař, kterého jsem navštěvovala, byl zubař.

Otázka 6: Jaká je situace s vaším zaměstnáním a pokud existují nějaké potíže, s jakými konkrétně se setkáváte? Jaké byly vaše postupy při hledání práce a jak souzní vaše profesní ambice s realitou místního trhu práce a vzdělávacími možnostmi?

KP3: Jsem v důchodu a již nepracuji, takže se nezajímám o zaměstnání a nesetkávám se s žádnými potížemi v této oblasti. Nevyužívala jsem žádné metody při hledání práce, protože jsem přijela do České republiky již jako důchodkyně.

Otázka 7: Jak jste vnímala podporu pro rusky mluvící cizince v České republice? Existují nějaké konkrétní organizace, skupiny nebo zdroje, které Vám usnadnily začlenění do

společnosti? Jak by se podle vašeho názoru mohla zlepšit podpora a služby pro ruský mluvčí v České republice?

KP3: Nevnímala jsem žádnou specifickou podporu od organizací nebo skupin pro ruský mluvčí cizince v České republice. Integrovala jsem se hlavně s pomocí přátel a známých. Nepoužívala jsem žádné specifické zdroje nebo organizace pro integraci. Podle mého názoru nemám dostatek zkušeností, abych mohla posoudit, jak by se podpora mohla zlepšit.

Otázka 8: Jak aktivně udržujete spojení se svou původní kulturou a jak to ovlivňuje váš každodenní život? Co děláte pro uchování kulturní identity s úsilím o integrování do místní společnosti?

KP3: Udržuji spojení se svou původní kulturou především oslavováním ruských svátků, jako jsou Velikonoce a Nový rok, v rámci své rodiny a domácnosti. V běžném životě jsem však přijala českou kulturu, komunikuji v češtině se svým partnerem a sleduji české televizní pořady a filmy. Moje integrace do místní společnosti je tedy velmi úspěšná, aniž bych úplně ztratila spojení se svou původní kulturou.

Otázka 9: Setkala jste se s předsudky nebo stereotypy kvůli vašemu původu? Jak jste překonávala jazykové bariéry a jakým způsobem ovlivnily vaši každodenní komunikaci a interakce v novém prostředí?

KP3: Setkala jsem se jen zřídka s předsudky nebo stereotypy kvůli svému původu. Hlavní překážkou byly jazykové bariéry, které jsem překonávala intenzivním učením češtiny a komunikací s místními obyvateli. Pravidelně jsem navštěvovala kurzy češtiny a postupně se jazyk naučila natolik, abych mohla samostatně komunikovat v každodenních situacích.

Otázka 10: Jak vidíte budoucnost ruských mluvčích komunit v České republice? Jak by se podle Vás měla politika veřejné a sociální služby vůči této komunitě vyvíjet, aby se zlepšila integrace a životní podmínky pro ruské mluvčí imigranty v České republice?

KP3: Nevěnuji mnoho pozornosti budoucnosti ruských mluvčích komunit v České republice, protože se sama nezapojuji do aktivit této komunity. Nemám konkrétní názory na to, jak by se měla politika veřejných a sociálních služeb vyvíjet. Zdůraznila bych však, že nejsem politicky aktivní a moje hlavní starostí je současná válka, proti které se stavím.

Otázka 11: Jak hodnotíte rozsah své sociální integrace mezi místními obyvateli a existují nějaké konkrétní oblasti, ve kterých byste si přála vidět změny? Jaké praktické rady a osobní zkušenosti byste chtěla sdílet s ostatními cizinci, kteří procházejí podobným procesem sociální integrace v České republice?

KP3: Hodnotím svou sociální integraci mezi místními obyvateli jako úspěšnou. Jsem plně ponořena do české kultury, sleduji české televizní pořady a filmy, komunikuji v češtině a slavím české svátky. Nemám žádné konkrétní oblasti, kde bych chtěla vidět změny, protože jsem spokojená s aktuálním stavem.

Praktické rady pro ostatní cizince zahrnují důraz na učení jazyka a kultury nové země, což je klíčové pro úspěšnou integraci. Zdůrazňuji také důležitost trpělivosti a otevřenosti vůči nové kultuře, což může přinést pozitivní zkušenosti a usnadnit adaptaci.

23.4 KP4

Otázka 1: Proč jste rozhodl emigrovat do České republiky? Co konkrétně v této zemi Vás oslovilo? Jakou roli hrály kulturní ekonomické a vzdělávací faktory při tomto rozhodnutí? Jaká byla vaše konečná perspektiva spojená s volbou této země mezi ostatními členskými státy Evropské unie? Které aspekty České republiky odpovídají vašim osobním a profesním ambicím?

KP4: Rozhodl jsem se emigrovat do České republiky, protože mě tato země dlouho přitahovala. Dobře znám českou literaturu, vyrůstal jsem na dílech Haška a Čapka, což na mě mělo velký vliv. Co mě konkrétně oslovilo, byla přívětivost a pohostinnost Čechů. To bylo rozhodující při výběru této země mezi ostatními členskými státy Evropské unie. Kulturní a vzdělávací faktory hrály významnou roli, protože jako hudebník jsem obdivoval české hudební tradice, které jsou mi velmi blízké. Profesionálně se mi podařilo najít zde práci, což rovněž ovlivnilo mé rozhodnutí. Situace v Rusku byla těžká, nebyla tam práce a politická situace se stále zhoršovala, což mě donutilo hledat lepší život v zahraničí. České hudební tradice a respekt k této kultuře byly klíčové aspekty, které odpovídaly mým osobním a profesním ambicím.

Otázka 2: Jaké konkrétní problémy jste zažil během adaptace na nové podmínky v zemi? Mohl byste přiblížit situace, které vyžadovaly největší přizpůsobení? Jak se vyvíjela Vaše strategie adaptace s časem a jaké klíčové lekce jste si z těchto výzev odnesl?

KP4: Největší výzvou během adaptace byl jazyk. Musel jsem se naučit česky, což bylo klíčové pro usnadnění mého života zde. Situace, které vyžadovaly největší přizpůsobení, byly ty, kde byla znalost jazyka nezbytná. Strategie adaptace zahrnovala neustálé ponoření do jazykového prostředí – čtení, poslouchání a mluvení česky. Učil jsem se jazyky i dříve, takže jsem měl vypracovaný algoritmus. Klíčovým poznatkem bylo, že je důležité být obklopen českou řečí a kulturou, což mi umožnilo se lépe integrovat.

Otázka 3: Byl jste osamocen během emigrace, nebo jste přišel s rodinou, přáteli nebo kolegy? Jak jste aktivně budoval a udržoval sociální vazby s místními obyvateli? Účastnil jste se sociálních aktivit nebo akcí, které pomohly vaší integraci do nového prostředí?

KP4: Emigroval jsem se svou manželkou. Aktivně jsem nevyhledával sociální aktivity, ale přátelské vztahy s místními mi pomohly cítit se méně izolovaně. Účastnil jsem se koncertů, protože jsem hudebník, což mi také pomohlo při integraci. Nikdy jsem se necítil vyloučený, Česká republika je velmi tolerantní země. Přátelskost Čechů mě vždy vítala a usnadňovala mi sociální integraci.

Otázka 4: Jak jste se adaptoval na byrokratické procedury a administrativní povinnosti v souvislosti s přesunem do České republiky? Jak jste zvládal vyplňování formulářů, žádostí o povolení k pobytu a další administrativní úkoly spojené s emigrací do nové země?

KP4: Na začátku jsem využíval služby překladatele, ale postupem času jsem se naučil vyplňovat potřebné formuláře sám. Česká byrokracie je velmi přívětivá a úředníci mi vždy ochotně pomohli. Nikdy jsem neměl pocit, že by mě někdo diskriminoval jako cizince. S postupem času jsem se stal samostatnějším a zvládl jsem administrativní úkoly bez větších problémů.

Otázka 5: Jaké byly vaše zkušenosti s přístupem k lékařským službám a jak jste se vypořádával s administrativními povinnostmi týkajícími se pojištění v České republice, a to jak ve státních, tak v komerčních pojišťovnách?

KP4: Naštěstí jsem neměl mnoho zkušeností s lékařskými službami, protože jsem nebyl nemocný. Pojištění jsem měl automaticky a nikdy jsem neměl problém s jeho získáním ani s administrativou kolem pojištění. Pokud jsem potřeboval zařídit pojištění pro auto nebo jinou administrativu, nikdy jsem neměl žádné komplikace. Lékařské služby jsem zatím nepotřeboval využívat.

Otázka 6: Jaká je situace s vaším zaměstnáním a pokud existují nějaké potíže, s jakými konkrétně se setkáváte? Jaké byly vaše postupy při hledání práce a jak souzní vaše profesní ambice s realitou místního trhu práce a vzdělávacími možnostmi?

KP4: Jsem hudebník a pokud dobře hrajete nebo učíte, vždy se pro Vás najde místo. Moje profesní úroveň mi umožnila vydělávat si na živobytí a nemusím žádat o pomoc stát. Jsem plně realizován ve své profesi, mám studenty a hraji na koncertech. Hledání práce v hudebním oboru bylo založeno na osobních kontaktech a doporučeních, což mi umožnilo rychle najít zaměstnání.

Otázka 7: Jak jste vnímal podporu pro rusky mluvící cizince v České republice? Existují nějaké konkrétní organizace, skupiny nebo zdroje, které Vám usnadnily začlenění do společnosti? Jak by se dle vašeho názoru mohla zlepšit podpora a služby pro ruské mluvčí v České republice?

KP4: Podpora pro rusky mluvící cizince v České republice je obecně dobrá, ale rusky mluvící emigranti se často nesnaží spojit do skupin, spíše se rozdělují. Neměl jsem mnoho zkušeností s ruskými komunitami zde, protože osobně nemám potřebu se sdružovat. Využil jsem však služby určitých jazykových a integračních center, které mi velmi pomohly s adaptací. Tato centra poskytovala kurzy češtiny a další integrační aktivity, což bylo velmi užitečné. Podle mého názoru by se podpora mohla zlepšit větším zaměřením na jazykové a kulturní kurzy, které by pomohly rusky mluvícím lépe se integrovat do české společnosti.

Otázka 8: Jak aktivně udržujete spojení se svou původní kulturou a jak to ovlivňuje váš každodenní život? Co děláte pro uchování kulturní identity s úsilím o integrování do místní společnosti?

KP4: Jsem nositelem ruské kultury, a to se odráží v mém každodenním životě. Doma mluvím rusky, slavíme tradiční ruské svátky, jako je Nový rok, který je pro nás důležitější než Vánoce. Udržuji spojení s ruskou kulturou prostřednictvím literatury, hudby a jazyka. To mi pomáhá zachovat si svou kulturní identitu, zatímco se snažím integrovat do české společnosti. Myslím, že je důležité udržovat své kulturní kořeny, což mi poskytuje pocit stability a spojení s mým původem.

Otázka 9: Setkal jste se s předsudky nebo stereotypy kvůli vašemu původu? Jak jste překonával jazykové bariéry a jakým způsobem ovlivnily vaši každodenní komunikaci a interakce v novém prostředí?

KP4: Nesetkal jsem se s žádnými předsudky kvůli svému původu. Jazykové bariéry jsem překonával tím, že jsem se snažil co nejvíce mluvit, poslouchat a myslet v češtině. Pro mě bylo důležité ponořit se do jazyka a kultury, což mi umožnilo lépe se adaptovat a integrovat. Komunikace s místními obyvateli se postupem času zlepšovala, jak jsem se zdokonaloval v jazyce. Bylo klíčové se nebát mluvit a učit se z každé interakce.

Otázka 10: Jak vidíte budoucnost ruských mluvčích komunit v České republice? Jak by se podle Vás měla politika veřejné a sociální služby vůči této komunitě vyvíjet, aby se zlepšila integrace a životní podmínky pro ruské mluvčí imigranty v České republice?

KP4: Osobně nejsem zastáncem komunitního života a nevyhledávám žádné komunity ani v České republice, ani jinde. Integrace je podle mého názoru individuální proces a každý, kdo se chce integrovat, to dokáže i bez komunit. Veřejná politika a sociální služby, ve vztahu k migrantům, by měla být zaměřena na individuální potřeby každého jedince, poskytovat jazykové a kulturní kurzy, které by jim usnadnily začlenění. Myslím, že důležité je, aby lidé respektovali zemi a její obyvatele, což jim pak umožní lépe se integrovat do české společnosti a získat jejich respekt.

Otázka 11: Jak hodnotíte rozsah své sociální integrace mezi místními obyvateli a existují nějaké konkrétní oblasti, ve kterých byste si přál vidět změny? Jaké praktické rady a osobní zkušenosti byste chtěl sdílet s ostatními cizinci, kteří procházejí podobným procesem sociální integrace v České republice?

KP4: Můj proces sociální integrace proběhl hladce a jsem velmi spokojený. Češi jsou velmi přátelští a mají skvělý smysl pro humor, což mi velmi pomohlo. Pokud bych měl dát radu ostatním cizincům, doporučil bych, aby se snažili co nejvíce porozumět a respektovat místní kulturu a jazyk. Je důležité být otevřený, komunikovat s místními obyvateli a aktivně se zapojovat do společnosti. Respekt k místním zvykům a tradicím je klíčový pro úspěšnou integraci. Samozřejmě, každý člověk má jiné zkušenosti, ale myslím, že tyto zásady mohou pomoci mnoha lidem lépe se začlenit do nové společnosti.

23.5 KP5

Otázka 1: Proč jste se rozhodla emigrovat do České republiky? Co konkrétně v této zemi Vás oslovilo? Jakou roli hrály kulturní, ekonomické a vzdělávací faktory při tomto rozhodnutí? Jaká byla vaše konečná perspektiva spojená s volbou této země mezi ostatními členskými státy Evropské unie? Které aspekty České republiky odpovídají vašim osobním a profesním ambicím?

KP5: Rozhodnutí emigrovat do České republiky bylo spontánní a vycházelo ze zkušeností přátel a spolužáků, kteří se rozhodli pro jazykové kurzy v této zemi. Tito lidé, kteří byli starší než já, mohli sdílet své zkušenosti, a to mě výrazně ovlivnilo. Český jazyk se zdál být jednodušší než německý, i když se později ukázalo, že to byl omyl. Praha mě okouzila svou krásou a rozhodnutí bylo podpořeno i návštěvou s matkou. V oblasti vzdělání jsem se zaměřila na jeden konkrétní institut a fakultu, což mě vedlo k výběru této země. Profesně mě lákala možnost snadnějšího uplatnění v Evropské unii s evropským diplomem, a pokud bych se vrátila do Ruska, tak do větších měst jako Moskva nebo Petrohrad, kde jsou lepší možnosti kariérního růstu. Moje osobní ambice byly rovněž uspokojeny, protože jsem chtěla získat kvalitní vzdělání a pracovní zkušenosti v Evropské unii.

Otázka 2: Jaké konkrétní problémy jste zažila během adaptace na nové podmínky v zemi? Mohla byste přiblížit situace, které vyžadovaly největší přizpůsobení? Jak se vyvíjela vaše strategie adaptace s časem a jaké klíčové lekce jste si z těchto výzev odnesla?

KP5: Moje adaptace proběhla velmi rychle a snadno, protože jsem se ihned zapojila do české střední školy, což bylo nejlevnější řešení. Během čtyř měsíců jsem si našla práci a rychle se naučila jazyk. Největší výzvou bylo překonat jazykovou bariéru a přizpůsobit se životu bez finanční podpory od rodiny. Byl to náročný proces, který mě naučil, jak důležité je být aktivní a hledat způsoby, jak se zapojit do místní společnosti. Klíčovou lekcí bylo pochopení, že integrace do místní komunity je klíčem k úspěšnému životu v nové zemi. Aktivní používání českého jazyka a budování sociálních vazeb s Čechy bylo nezbytné pro můj úspěch.

Otázka 3: Byla jste osamocena během emigrace, nebo jste přijela s rodinou, přáteli nebo kolegy? Jak jste aktivně budovala a udržovala sociální vazby s místními obyvateli?

Účastnila jste se sociálních aktivit nebo akcí, které pomohly vaší integraci do nového prostředí?

KP5: Přijela jsem s přáteli z mého rodného města, takže jsem se necítila osamocená. Rychle jsem si našla přátele ve škole i na univerzitě, což velmi usnadnilo můj přechod do nové země. Sociální vazby jsem aktivně budovala hlavně díky studiu a později práci. Neúčastnila jsem se specifických sociálních projektů, ale využívala jsem centrum podpory cizinců v Praze pro právní a administrativní pomoc. Tato podpora mi pomohla lépe porozumět místním zákonům a zvyklostem, což usnadnilo moji integraci.

Otázka 4: Jak jste se adaptovala na byrokratické procedury a administrativní povinnosti v souvislosti s přesunem do České republiky? Jak jste zvládala vyplňování formulářů, žádosti o povolení k pobytu a další administrativní úkoly spojené s emigrací do nové země?

KP5: Dokumenty potřebné pro žádost o vízum jsem připravovala sama s pomocí rodičů, což mi umožnilo získat cenné zkušenosti a samostatnost. První prodlužování pobytu bylo náročné kvůli jazykové bariéře a neznalosti místních procedur, ale postupem času jsem si zvykla. Jediným problémem bylo čekání ve frontách, protože jsem se předem neobjednávala, což vedlo k dlouhému čekání. Nejsložitější bylo získání nostrifikace, což zahrnovalo překlady a návštěvy úřadů. Tento proces byl náročný a vyžadoval hodně trpělivosti a pečlivosti.

Otázka 5: Jaké byly vaše zkušenosti s přístupem k lékařským službám a jak jste se vypořádávala s administrativními povinnostmi týkajícími se pojištění v České republice, a to jak ve státních, tak v komerčních pojišťovnách?

KP5: První tři roky jsem měla komerční pojištění, které téměř nic nepokrývalo, takže jsem většinu lékařských prohlídek absolvovala doma při návštěvách rodiny v Rusku. Po získání zaměstnání a přechodu na státní pojištění se situace zlepšila. Mohla jsem využívat běžné zdravotní služby bez nutnosti platit předem a žádat o náhradu. Tento přechod na státní pojištění výrazně zjednodušil přístup k lékařským službám a odstranil administrativní zátěž spojenou s komerčním pojištěním.

Otázka 6: Jaká je situace s vaším zaměstnáním a pokud existují nějaké potíže, s jakými konkrétně se setkáváte? Jaké byly vaše postupy při hledání práce a jak souzní vaše profesní ambice s realitou místního trhu práce a vzdělávacími možnostmi?

KP5: Pracuji v mezinárodní brokerské firmě ve financích, což odpovídá mému oboru. Při hledání práce jsem využívala různé zdroje, jako jsou pracovní portály a osobní kontakty. První zaměstnání bylo náročné kvůli nepochopení zaměstnavatelů ohledně studentské práce, ale postupem času jsem si našla stabilní a uspokojující pracovní pozici. Moje profesní ambice byly naplněny, protože jsem získala práci v oboru, který jsem studovala. Zkušenosti z pracovních veletrhů a osobní kontakty mi velmi pomohly při hledání vhodné pracovní pozice.

Otázka 7: Jak jste vnímala podporu pro rusky mluvící cizince v České republice? Existují nějaké konkrétní organizace, skupiny nebo zdroje, které Vám usnadnily začlenění do společnosti? Jak by se dle vašeho názoru mohla zlepšit podpora a služby pro ruské mluvčí v České republice?

KP5: Nevyužívala jsem specifickou podporu rusky mluvících komunit, protože jsem se snažila integrovat do české společnosti. Nicméně, existuje Centrum pro integraci cizinců a různé iniciativy podporované ministerstvem vnitra, které nabízejí potřebné služby a poradenství. Komunikace těchto organizací by mohla být širší a více inkluzivní, aby se více cizinců mohlo o těchto službách dozvědět a využít je. Také by bylo užitečné mít více vzdělávacích programů a kulturních akcí, které by podporovaly vzájemné porozumění mezi různými komunitami.

Otázka 8: Jak aktivně udržujete spojení se svou původní kulturou a jak to ovlivňuje váš každodenní život? Co děláte pro uchování kulturní identity s úsilím o integrování do místní společnosti?

KP5: Největším propojením s původní kulturou je u mě komunikace s rodinou. Slavíme tradiční svátky jako Nový rok, Vánoce a narozeniny, které jsme přizpůsobili českým zvykům. Můj každodenní život je více ovlivněn českou kulturou, ale stále si uchovávám některé aspekty ruské kultury. Například slavíme i ruské svátky a udržujeme některé rodinné tradice. Snažím se také sledovat kulturní události a být v kontaktu s komunitou ruských mluvčích, což mi pomáhá udržovat si svou kulturní identitu, zatímco se stále integruji do české společnosti.

Otázka 9: Setkala jste se s předsudky nebo stereotypy kvůli vašemu původu? Jak jste překonávala jazykové bariéry a jakým způsobem ovlivnily vaši každodenní komunikaci a interakce v novém prostředí?

KP5: Jazykovou bariéru jsem musela překonat rychle z důvodů finančních problémů, začali mi docházet našetřené peníze na živobytí, proto jsem musela v tu dobu aktivně vyhledávat zaměstnání. Nikdy jsem neměla problémy s předsudky ze strany místního obyvatelstva, až po začátku konfliktu na Ukrajině jsem čelila problémům, například se založením bankovního účtu v ČR. Předsudky se projevily hlavně v těchto administrativních záležitostech. Díky intenzivnímu studiu jazyka a každodennímu kontaktu s místními obyvateli jsem však tyto překážky překonala. Komunikace v českém jazyce mi umožnila lepší integraci a usnadnila každodenní interakce v novém prostředí.

Otázka 10: Jak vidíte budoucnost ruských mluvčích komunit v České republice? Jak by se podle Vás měla politika veřejné a sociální služby vůči této komunitě vyvíjet, aby se zlepšila integrace a životní podmínky pro ruské mluvčí imigranty v České republice?

KP5: Podmínky života ruských mluvčích v České republice jsou často lepší než u některých Čechů. Rusky mluvící komunita by se měla více integrovat do české společnosti a nevytvářet uzavřené skupiny. Vzájemné pochopení a vzdělávací projekty by mohly zlepšit integraci a životní podmínky. Je důležité, aby politika veřejných a sociálních služeb zahrnovala programy, které podporují vzájemné porozumění a spolupráci mezi různými komunitami. Také by bylo užitečné poskytovat více informačních a vzdělávacích materiálů, které by usnadnily integraci nově přichozích imigrantů.

Otázka 11: Jak hodnotíte rozsah své sociální integrace mezi místními obyvateli a existují nějaké konkrétní oblasti, ve kterých byste si přála vidět změny? Jaké praktické rady a osobní zkušenosti byste chtěla sdílet s ostatními cizinci, kteří procházejí podobným procesem sociální integrace v České republice?

KP5: Moje sociální integrace je velmi dobrá. Uvítala bych více vzdělávacích projektů zaměřených na praktické aspekty života v České republice, jako je sociální pojištění a zdravotní péče. Praktické rady pro ostatní cizince zahrnují aktivní zapojení do české společnosti, překonání jazykové bariéry a budování sociálních vazeb s místními obyvateli. Doporučuji cizincům, aby se co nejvíce zapojovali do místních aktivit, učili se jazyk a nebáli se vyhledávat pomoc a informace, které jim usnadní integraci. Mít otevřený přístup a ochotu se učit nové věci je klíčem k úspěšné integraci.

23.6 KP6

Otázka 1: Proč jste se rozhodla emigrovat do České republiky? Co konkrétně v této zemi Vás oslovilo? Jakou roli hrály kulturní, ekonomické a vzdělávací faktory při tomto rozhodnutí? Jaká byla vaše konečná perspektiva spojená s volbou této země mezi ostatními členskými státy Evropské unie? Které aspekty České republiky odpovídají vašim osobním a profesním ambicím?

KP6: Rozhodla jsem se emigrovat do České republiky primárně z důvodu studia na univerzitě. Moji rodiče mě informovali o této možnosti poté, co zjistili o možnostech vzdělávání v České republice během jejich dovolené. Vše proběhlo velmi rychle, když jsme zjistili, že je zde možné studovat zdarma po zvládnutí jazyka. Kvalita vzdělání a perspektiva získání evropského diplomu byly klíčovými faktory. Připravovala jsem se na příchod intenzivním studiem českého jazyka po dobu jednoho roku před odjezdem. Navíc jsem byla oslovena klidnou a bezpečnou atmosférou, kterou Česká republika nabízí, což bylo pro mé rodiče při rozhodování velmi důležité. Věřila jsem, že evropský diplom mi poskytne širší možnosti na pracovním trhu nejen v Česku, ale i v celé Evropské unii.

Otázka 2: Jaké konkrétní problémy jste zažila během adaptace na nové podmínky v zemi? Mohla byste přiblížit situace, které vyžadovaly největší přizpůsobení? Jak se vyvíjela Vaše strategie adaptace s časem a jaké klíčové lekce jste si z těchto výzev odnesla?

KP6: Nesetkala jsem se s výraznými problémy při adaptaci, protože kultura a mentalita českého obyvatelstva se ukázaly být velmi podobné té mé. Byly zde drobné výzvy, například pochopení místního systému obchodů a dopravy. První tři roky jsem čelila psychologickému bariéru v komunikaci, než jsem se odvážila více zapojit. Klíčovou lekcí bylo překonání strachu a zahájení aktivní komunikace. Například, na začátku bylo náročné pochopit, jak funguje městská doprava, zejména systém placení jízdenek v autobusech a tramvajích. Zpočátku jsem se bála mluvit česky v obchodech nebo na úřadech, ale postupně jsem si zvykla a zlepšovala své jazykové dovednosti. Zároveň jsem se musela naučit vyřizovat různé administrativní záležitosti, jako je registrace na cizinecké policii nebo zdravotní pojištění. S časem jsem získala větší sebevědomí a adaptace probíhala plynuleji. Klíčovou strategií bylo aktivně vyhledávat příležitosti k procvičování jazyka a nebát se chyb.

Otázka 3: Byla jste osamocena během emigrace nebo jste přišla s rodinou, přáteli nebo kolegy? Jak jste aktivně budovala a udržovala sociální vazby s místními obyvateli? Účastnila jste se sociálních aktivit nebo akcí, které pomohly vaší integraci do nového prostředí?

KP6: Emigrovala jsem s přítelem, takže jsem se necítila osamoceně. Zpočátku jsem se soustředila na přežití a adaptaci. Postupem času jsem se začala účastnit univerzitních aktivit a navazovala přátelství nejprve mezi studenty, později mezi místními obyvateli. Na začátku bylo náročné navazovat kontakty s místními, protože jsem se cítila nejistá v používání českého jazyka. Během prvního roku jsem se soustředila na studium jazyka a přípravu na univerzitu, což mi poskytlo základní porozumění a sebevědomí k navazování vztahů. V průběhu studia jsem se zapojila do různých studentských organizací a klubů, které mi umožnily setkat se s lidmi s podobnými zájmy. Navíc jsem se účastnila kulturních a společenských akcí pořádaných univerzitou, což mi pomohlo lépe porozumět české kultuře a zvyklostem. Sociální vazby jsem také udržovala díky pravidelným setkáním a aktivitám s přáteli a spolužáky.

Otázka 4: Jak jste se adaptovala na byrokratické procedury a administrativní povinnosti v souvislosti s přesunem do České republiky? Jak jste zvládala vyplňování formulářů, žádostí o povolení k pobytu a další administrativní úkoly spojené s emigrací do nové země?

KP6: Před příjezdem jsem konzultovala své záležitosti v Českém centru v Moskvě, kde mi poskytli pomoc se sběrem dokumentů a vyplňováním formulářů. Po příjezdu do České republiky jsem zvládla administrativní úkoly sama, většinou díky informacím dostupným na internetu. Bylo důležité se rychle zorientovat v místních pravidlech a požadavcích. Například, proces získání povolení k pobytu vyžadoval pečlivé vyplnění několika formulářů a doložení různých dokumentů, což bylo zpočátku matoucí. Rychle jsem se naučila, že je nezbytné být trpělivá a důsledná. Získala jsem také užitečné rady od jiných studentů a kolegů, kteří již procesem prošli. Kromě toho mi velmi pomohla přítomnost online fór a komunit, kde jsem mohla najít odpovědi na své otázky.

Otázka 5: Jaké byly vaše zkušenosti s přístupem k lékařským službám a jak jste se vypořádávala s administrativními povinnostmi týkajícími se pojištění v České republice, a to jak ve státních, tak v komerčních pojišťovnách?

KP6: Byla jsem překvapena dlouhými čekacími dobami na specializované lékaře. S komerčním pojištěním jsem měla problémy, protože ne všichni lékaři s ním pracovali. Po

získání státního pojištění od zaměstnavatele se situace výrazně zlepšila. Předtím jsem musela často hledat lékaře, kteří byli ochotni akceptovat moje pojištění, což bylo velmi frustrující. V některých případech jsem musela čekat několik měsíců na termín u specialisty, což bylo nepříjemné. Nicméně, jakmile jsem získala státní pojištění, přístup k lékařské péči se výrazně zjednodušil. Administrativní povinnosti spojené s pojištěním byly zpočátku složité, ale postupně jsem se naučila, jak je efektivně řešit. Klíčové bylo získání správných informací a poradenství od zkušenějších kolegů a přátel.

Otázka 6: Jaká je situace s vaším zaměstnáním a pokud existují nějaké potíže, s jakými konkrétně se setkáváte? Jaké byly vaše postupy při hledání práce a jak souzní vaše profesní ambice s realitou místního trhu práce a vzdělávacími možnostmi?

KP6: Nemám žádné problémy se zaměstnáním, současně pracuji na plný úvazek ve svém oboru a dokončuji magisterské studium. Ve stejnou dobu, při hledání zaměstnání jsem se zaměřovala na získání bakalářského titulu, který zaměstnavatelé ocenili. Nejvíce mi pomohla doporučení od přátel. Když jsem začínala hledat práci, věnovala jsem hodně času přípravě kvalitního životopisu a motivačního dopisu. Aktivně jsem se zapojila do profesních sítí a účastnila se pracovních veletrhů a networkingových akcí, což mi pomohlo navázat kontakty s potenciálními zaměstnavateli. Měla jsem štěstí, že jsem našla práci, která odpovídá mým profesním ambicím a zároveň mi poskytuje prostor pro další vzdělávání a růst. I když jsem se setkala s několika výzvami, jako je adaptace na nové pracovní prostředí a kulturní rozdíly, celkově jsem velmi spokojená se svou profesní dráhou v České republice.

Otázka 7: Jak jste vnímala podporu pro rusky mluvící cizince v České republice? Existují nějaké konkrétní organizace, skupiny nebo zdroje, které Vám usnadnily začlenění do společnosti? Jak by se dle vašeho názoru mohla zlepšit podpora a služby pro ruské mluvčí v České republice?

KP6: Neočekávala jsem žádnou podporu a spoléhala na své schopnosti. Největší pomocí byly rusky mluvící portály a sociální sítě, kde jsem získávala potřebné informace. Univerzita byla největším přínosem pro mou integraci. Na začátku mi velmi pomohla podpora od spolužáků a profesorů, kteří byli ochotni poskytnout rady a pomoc. Postupem času jsem zjistila, že existují různé komunitní skupiny a organizace zaměřené na podporu rusky mluvících cizinců, které nabízejí různé aktivity a služby. Tyto organizace často pořádají kulturní akce, workshopy a informační setkání, což usnadňuje integraci do

společnosti. Měla jsem také možnost účastnit se jazykových kurzů a setkání, kde jsem mohla procvičovat češtinu a setkat se s dalšími cizinci v podobné situaci. Podpora by se mohla zlepšit vytvořením více oficiálních programů zaměřených na integraci a poskytování informací v rodném jazyce cizinců.

Otázka 8: Jak aktivně udržujete spojení se svou původní kulturou a jak to ovlivňuje váš každodenní život? Co děláte pro uchování kulturní identity s úsilím o integrování do místní společnosti?

KP6: Sleduji politické a historické osobnosti a blogery, poslouchám ruskou hudbu a čtu knihy v ruštině. Mluvím rusky doma s přítelem. Nemám specifický cíl zachovat svou kulturní identitu, ale zůstávám propojená s ruskou kulturou díky každodenním zvyklostem. Každodenní život je ovlivněn kombinací české a ruské kultury, což mi umožňuje zachovat si své kořeny a zároveň se integrovat do nové společnosti. Snažím se také pravidelně navštěvovat kulturní akce, jako jsou koncerty, výstavy a festivaly, které představují ruskou kulturu v České republice. Tímto způsobem si udržuji spojení s původní kulturou a zároveň se setkávám s lidmi, kteří sdílejí podobné zájmy. Navíc se aktivně účastním online komunit a diskusních fór zaměřených na rusky mluvící lidi žijící v zahraničí, což mi poskytuje podporu a inspiraci.

Otázka 9: Setkala jste se s předsudky nebo stereotypy kvůli vašemu původu? Jak jste překonávala jazykové bariéry a jakým způsobem ovlivnily vaši každodenní komunikaci a interakce v novém prostředí?

KP6: Nesetkala jsem se s předsudky nebo stereotypy. První tři roky jsem měla strach aktivně komunikovat česky, ale překonala jsem to díky práci, kde jsem musela komunikovat s Čechy. Na začátku jsem se cítila nejistá při používání českého jazyka, což mě omezovalo v každodenní komunikaci a interakcích. Nicméně, práce v českém kolektivu mi pomohla zlepšit mé jazykové dovednosti a získat sebevědomí. Postupně jsem se naučila překonávat jazykové bariéry tím, že jsem se aktivně zapojovala do rozhovorů a nebála se dělat chyby. Měla jsem také štěstí, že moji kolegové byli velmi trpěliví a ochotní mi pomoci s jazykem. Díky tomu jsem se rychleji integrovala a cítila se jistější ve svých schopnostech komunikovat v novém prostředí.

Otázka 10: Jak vidíte budoucnost ruských mluvčích komunit v České republice? Jak by se podle Vás měla politika veřejné a sociální služby vůči této komunitě vyvíjet, aby se zlepšila integrace a životní podmínky pro rusky mluvící imigranty v České republice?

KP6: O budoucnosti ruských komunit v Česku jsem nepřemýšlela, ale jsem spokojená se svou integrací. Česká kultura mi vyhovuje a cítím se zde velmi dobře. Věřím, že ruské komunity v České republice mají potenciál růstu a rozvoje, pokud bude poskytována adekvátní podpora ze strany veřejných a sociálních služeb. Myslím si, že by bylo užitečné, kdyby byly zavedeny programy zaměřené na podporu jazykového vzdělávání, kulturní výměnu a zaměstnanost. Důležité je také poskytovat informace o právech a povinnostech imigrantů v jejich rodném jazyce, aby se snížilo riziko nepochopení a chyb při vyřizování administrativních záležitostí. Podpora komunitních center a organizací, které se zabývají integrací cizinců, by také přispěla k lepší integraci a zvýšení kvality života ruských mluvčích imigrantů.

Otázka 11: Jak hodnotíte rozsah své sociální integrace mezi místními obyvateli a existují nějaké konkrétní oblasti, ve kterých byste si přála vidět změny? Jaké praktické rady a osobní zkušenosti byste chtěla sdílet s ostatními cizinci, kteří procházejí podobným procesem sociální integrace v České republice?

KP6: Cítím se dobře integrovaná díky znalosti jazyka, studiu na univerzitě a práci v českém kolektivu. Doporučuji cizincům, aby respektovali místní kulturu, snažili se naučit jazyk a aktivně se zapojovali do místní společnosti. Při své integraci jsem zjistila, že je velmi důležité být otevřený a flexibilní, připravený přijmout nové zvyky a tradice. Měla jsem štěstí, že jsem našla přátelské a podporující prostředí na univerzitě a v práci, což mi velmi pomohlo. Doporučuji také cizincům, aby se zapojovali do místních komunit a aktivit, protože to usnadňuje navazování nových kontaktů a porozumění kultuře. Praktickým krokem je například účast na jazykových kurzech, kulturních akcích nebo dobrovolnické činnosti. Důležité je také být trpělivý a vytrvalý, protože integrace je dlouhodobý proces, který vyžaduje čas a úsilí.

24 Analýza výzkumu

24.1 Společné rysy

Jazyková bariéra představovala hlavní výzvu pro všechny komunikační partnery (KP) při jejich adaptaci v České republice. Všichni zmínili obtíže s češtinou, které se projevovaly při komunikaci na úřadech, návštěvách lékařů a v každodenním životě. Sociální vazby byly rovněž klíčové pro úspěšnou integraci. Většina respondentů přijela s rodinou nebo přáteli, což jim usnadnilo adaptaci. Někteří navázali nové vztahy prostřednictvím práce nebo účasti na místních aktivitách.

Byrokratické procedury představovaly další výzvu, kterou se však postupně naučili zvládat s rostoucími jazykovými schopnostmi. Někteří využívali služby překladatelů, jiní spoléhali na pomoc přátel nebo kolegů. Všichni KP si také udržovali spojení se svou původní kulturou prostřednictvím oslav svátků, používání rodného jazyka doma nebo sledováním ruských médií, zatímco zároveň přijímali českou kulturu a zvyky.

Pozitivní zkušenosti s lékařskými službami byly dalším společným rysem. Všichni KP vyjádřili spokojenost s přístupem k lékařské péči v České republice, i když někteří využívali komerční pojištění na začátku.

24.2 Odlišnosti

Důvody pro emigraci mezi všemi KP se lišily. KP1 a KP5 zmínily ekonomické důvody a lepší životní podmínky, přičemž na rozhodnutí KP1 měla velký vliv její rodina v té době. KP2 hledala lepší vzdělání pro své děti. KP3 přicestovala po osobní tragédii, kdy jí zemřel partner, a přitahovala ji krása a kultura ČR. KP4 byl ovlivněn českou literaturou a hudebními tradicemi. KP6 se rozhodla emigrovat do České republiky primárně kvůli studiu na univerzitě.

Profesionální ambice byly také různé. KP1, KP2, KP4 a KP5 se úspěšně zapojili do pracovního trhu, často v oblastech blízkých jejich původní profesi. KP3 je v důchodu a nezajímala se o zaměstnání. KP6 nemá žádné problémy se zaměstnáním, pracuje na plný úvazek ve svém oboru a současně dokončuje magisterské studium.

Podpora pro rusky mluvící cizince byla různorodá. Někteří KP (např. KP4) využívali integrační centra a jazykové kurzy, zatímco jiní (např. KP1 a KP3) se spoléhali hlavně na sebe nebo na pomoc přátel.

Zkušenosti s předsudky se také lišily. KP3 a KP4 zmínili, že se setkali jen zřídka s předsudky. KP2 a KP5 se setkaly s některými předsudky, zejména při hledání práce.

Společný výsledek a doporučení pro zlepšení procesu integrace v České republice

Na základě odpovědí a zkušeností všech komunikačních partnerů (KP) lze vyvodit několik klíčových doporučení pro zlepšení integrace ruský mluvících cizinců v České republice.

Intenzivní jazykové kurzy jsou zásadní. Nabídka kurzů zaměřených nejen na gramatiku, ale i na praktické použití češtiny v běžných situacích, jako jsou návštěvy lékaře a jednání na úřadech, by výrazně usnadnila adaptaci cizinců. Jazykové dovednosti jsou klíčové pro efektivní komunikaci a integraci do společnosti.

Dále je důležité vytvořit informační a poradenská centra, která by poskytovala komplexní informace o bydlení, zdravotní péči, školství a pracovních příležitostech. Tato centra by mohla rovněž nabízet poradenské služby a pomoc s administrativními úkoly, což by cizincům pomohlo lépe se orientovat v novém prostředí a zvládat byrokratické nároky.

Podpora sociálních aktivit je dalším klíčovým aspektem. Účast cizinců na místních komunitních akcích, kulturních a sportovních aktivitách by jim pomohla navázat nové kontakty a lépe pochopit místní kulturu. Aktivní zapojení do společenského života přispívá k pocitu sounáležitosti a usnadňuje integraci.

Speciální programy pro rodiny s dětmi jsou také velmi důležité. Pomoc s integrací do školního systému a podpora při hledání volnočasových aktivit pro děti by výrazně přispěla k lepší adaptaci celé rodiny. Děti jsou často klíčem k úspěšné integraci rodin, protože se rychle učí jazyk a kulturní normy.

Vzdělávací kampaně proti předsudkům a stereotypům jsou nezbytné. Zvýšení povědomí o přínosech imigrace a boj proti negativním stereotypům vůči cizincům by mohly zlepšit postoje místních obyvatel a usnadnit sociální integraci. Informovanost a otevřenost společnosti jsou klíčové pro vytváření inkluzivního prostředí.

24.3 Shrnutí

Integrace jednotlivých komunikačních partnerů ukazuje na různé úrovně úspěchu a obtížnosti:

- KP1: Významnou roli při jejím rozhodnutí sehrála rodina. Navzdory ekonomickým důvodům a horším životním podmínkám v Rusku, se KP1 podařilo úspěšně zapojit do pracovního trhu a vytvořit si sociální vazby v ČR.

- KP2: Hledala lepší vzdělání pro své děti a úspěšně se zapojila do pracovního trhu. Zkušenosti s předsudky však ukazují na potřebu vzdělávacích kampaní zaměřených na zlepšení postojů vůči cizincům.
- KP3: Po tragické ztrátě partnera našla nový život v ČR. I když je v důchodu, zvládla se integrovat do společnosti a udržuje si kulturní vazby.
- KP4: Byl ovlivněn českou literaturou a hudebními tradicemi, což mu pomohlo se lépe integrovat. Využíval integrační centra a jazykové kurzy, což se ukázalo jako velmi efektivní.
- KP5: Přišla do ČR za lepšími životními podmínkami a podařilo se jí najít práci. Setkala se však s předsudky při hledání zaměstnání, což ukazuje na potřebu podpory v této oblasti.
- KP6: Neměla žádné problémy se zaměstnáním, pracuje na plný úvazek ve svém oboru a současně dokončuje magisterské studium. Její úspěch ukazuje na důležitost vzdělání a profesionální přípravy při integraci.

25 Diskuse

Výsledky z polostrukturovaných rozhovorů s ruskými mluvícími migranty žijícími v České republice poskytly detailní vhled do jejich integračního procesu, výzev a zkušeností. Tato sekce analyzuje jejich odpovědi a diskutuje hlavní nálezy v kontextu integračních problémů.

25.1 Jazykové bariéry

Jazyková bariéra byla opakovaně identifikována jako klíčová překážka pro úspěšnou integraci. Respondenti uvedli, že se museli intenzivně učit český jazyk, což bylo stresující a časově náročné. Například KP1 zdůraznila, že osvojení si českého jazyka bylo nezbytné pro každodenní komunikaci a sociální interakce, což vyžadovalo trpělivost a vytrvalost. KP2 a KP3 také poukázali na význam jazykových kurzů, které jim pomohly zvládnout základní komunikaci, ale zdůraznili potřebu více dostupných a kvalitních jazykových kurzů.

25.2 Sociální adaptace

Sociální adaptace byla dalším významným tématem. Respondenti se často setkávali s kulturními rozdíly a museli se přizpůsobit novým sociálním normám. KP1 se cítila izolovaná a spoléhala na digitální platformy pro udržování sociálních vazeb, zatímco KP2 zdůraznila význam zapojení do školních a komunitních aktivit pro lepší integraci. KP4 a KP5 uvedli, že jejich sociální adaptace byla usnadněna účastí na kulturních a společenských akcích, což jim pomohlo překonat pocit izolace a vytvořit si nové sociální síť.

25.3 Zaměstnanost

Zaměstnanost byla pro mnoho respondentů klíčovým faktorem integrace. KP1, která pracuje jako kuchařka, zmínila, že setkala s předsudky a nedůvěrou kvůli svému původu, ale nakonec našla práci odpovídající jejímu vzdělání. KP2, na druhé straně, zdůraznila ekonomické příležitosti v České republice jako hlavní důvod pro emigraci, i když pracovala v oboru odlišném od svého původního povolání. KP3 a KP6 poukázali na obtíže při hledání zaměstnání odpovídajícího jejich kvalifikaci, což vedlo k frustraci a nutnosti přijmout méně kvalifikované práce.

25.4 Integrovační služby

Respondenti měli smíšené zkušenosti s integračními službami. KP1 a KP2 pozitivně hodnotili jazykové kurzy a poradenství, ale také zmínili potřebu lepší informovanosti o dostupných službách. KP4 a KP5 navrhli rozšíření integračních programů a zvýšení počtu učitelů v jazykových kurzech. KP6 upozornila na potřebu psychologické podpory a poradenství pro migranty, kteří se potýkají s emočními a psychickými výzvami spojenými s adaptací na nové prostředí.

25.5 Kulturní integrace

Kulturní integrace byla pro mnohé respondenty důležitým aspektem jejich života v České republice. KP1 uvedla, že aktivně nepodporuje žádné konkrétní ruské tradice, ale přijala českou kulturu. KP3 a KP4 zdůraznili význam udržování spojení se svou původní kulturou prostřednictvím jazykových a kulturních aktivit, což jim pomáhá zachovat si svou identitu, zatímco se integrují do nové společnosti.

26 Nálezy při výzkumu

Jazykové kurzy: Nedostatečná nabídka kvalitních jazykových kurzů pro rusky mluvící migranty je hlavní překážkou integrace. Doporučuje se zvýšit dostupnost těchto kurzů a poskytovat je bezplatně nebo za minimální poplatek.

Sociální izolace: Migrantů často trpí sociální izolací kvůli jazykovým a kulturním bariérám. Podpora účasti v komunitních aktivitách a organizace sociálních akcí mohou výrazně přispět k jejich lepší integraci.

Zaměstnanost: Diskriminace na trhu práce a nedostatek informací o pracovních příležitostech jsou významnými překážkami. Je důležité poskytovat cílené pracovní poradenství a podporovat zaměstnavatele při zaměstnávání migrantů.

Integrační služby: Migrantů často nejsou dostatečně informováni o dostupných integračních službách. Je třeba zlepšit komunikaci a informovanost o těchto službách prostřednictvím různých kanálů, včetně digitálních platforem.

Kulturní integrace: Podpora kulturní integrace prostřednictvím vzdělávacích programů a kulturních výměn může pomoci migrantům lépe pochopit a přijmout české hodnoty a zvyklosti.

Psychologická podpora: Migrantů často čelí stresu a psychickému tlaku spojenému s adaptací na nové prostředí. Poskytování psychologické podpory a poradenství je klíčové pro jejich celkovou pohodu a úspěšnou integraci.

27 Závěr výzkumu a zhodnocení cílů bakalářské práce

Na základě analýzy odpovědí šesti komunikačních partnerů (KP) lze vyhodnotit, zda se podařilo splnit cíle bakalářské práce a odpovědět na stanovené výzkumné otázky.

27.1 Splnění cílů bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce bylo mapovat očekávanou roli sociálního pracovníka v procesu integrace rusky mluvících cizinců na území České republiky. Dále jsme se zaměřili na zkoumání, do jaké míry jsou naplňovány potřeby těchto cizinců a jaké překážky brání efektivní realizaci integračního procesu. Součástí cílů bylo také hodnocení využití podpůrných opatření pro rusky mluvící cizince, úroveň informovanosti občanů o dostupných službách pro cizince a vliv těchto faktorů na integrační proces.

Z analýzy odpovědí KP vyplývá následující:

1. Mapování role sociálního pracovníka:

Z odpovědí vyplynulo, že sociální pracovníci hrají klíčovou roli v poskytování informací a pomoci při adaptaci. Někteří KP, jako KP4, využívali integrační centra a jejich služby, což ukazuje na významnou roli těchto pracovníků v procesu integrace. Nicméně část KP (např. KP1 a KP3) nevyužívala pomoc sociálních pracovníků a spoléhala na vlastní síly a zdroje z ruskojazyčné komunity.

2. Naplňování potřeb cizinců a překážky integrace:

KP zmínili různé potřeby a překážky, jako jsou jazyková bariéra, byrokracie a předsudky. Například KP2 a KP5 uvedli zkušenosti s předsudky při hledání práce, což je významná překážka integrace. Potřeby jako jazykové kurzy a dostupnost informací byly často naplňovány, avšak byrokracie a jazykové obtíže zůstávají hlavními překážkami.

3. Hodnocení podpůrných opatření a informovanost:

Využití podpůrných opatření bylo různé. Někteří KP využívali integrační centra a jazykové kurzy, zatímco jiní se spoléhali na sebe nebo na pomoc přátel. Informovanost o dostupných službách byla někdy nedostatečná, což komplikovalo integraci. To ukazuje na potřebu zlepšení dostupnosti a šíření informací o těchto službách.

27.2 Odpovědi na výzkumné otázky

1. Jak můžeme pomoci rusky mluvícím cizincům na území České republiky v kontextu integračního procesu?

Pomoc rusky mluvícím cizincům může zahrnovat intenzivní jazykové kurzy, vytvoření informačních a poradenských center, podpora sociálních aktivit a speciální programy pro rodiny s dětmi. Důležité je také zvýšit informovanost o dostupných službách a bojovat proti předsudkům prostřednictvím vzdělávacích kampaní.

2. Do jaké míry má být zapojen sociální pracovník z integračního centra v procesu integrace cizinců do společnosti, aby byla zachována soběstačnost uživatelů v kontextu sociálních služeb?

Sociální pracovníci by měli být aktivně zapojeni do procesu integrace, poskytovat podporu a poradenství, ale zároveň podporovat soběstačnost cizinců. I když část KP nevyužívala služeb sociálních pracovníků, jejich role je stále považována za klíčovou pro úspěšnou integraci a podporu soběstačnosti uživatelů.

27.3 Celkové zhodnocení výzkumu

Výzkum na základě odpovědí komunikačních partnerů splnil cíle stanovené v bakalářské práci. Bylo možné mapovat očekávanou roli sociálního pracovníka, identifikovat potřeby a překážky cizinců a hodnotit využití podpůrných opatření a informovanost občanů. Výsledky výzkumu poskytují ucelený obraz o integračním procesu rusky mluvících cizinců v České republice a naznačují oblasti, ve kterých je třeba se zaměřit na zlepšení. Výzkum tedy prokázal, že sociální pracovníci jsou důležití pro úspěšnou integraci cizinců, a že je nutné posílit jazykovou podporu, zlepšit informovanost o dostupných službách a bojovat proti předsudkům. Tyto kroky mohou výrazně přispět k lepší integraci rusky mluvících cizinců do české společnosti, ačkoliv někteří cizinci se spolehli na své vlastní zdroje a podporu z komunit.

28 Závěr

V teoretické části této bakalářské práce jsem se zabýval integrací rusky mluvících cizinců v České republice. Prozkoumal jsem historický vývoj migrační politiky České republiky, různé typy pobytů a specifické podmínky pro občany třetích zemí. Popsal jsem důležitost integrace cizinců pro společnost, včetně role státu, neziskových organizací a integračních center, které poskytují podporu v různých fázích integračního procesu. Rovněž jsem se zaměřil na legislativní rámec a významné historické události, jako je rozpad Československa, konflikty v Jugoslávii a vstup České republiky do Evropské unie, které ovlivnily migrační toky a legislativu.

Praktická část práce byla založena na kvalitativním výzkumu, konkrétně na polostrukturovaných rozhovorech s rusky mluvícími migranty, kteří v České republice žijí více než čtyři roky. Tento přístup mi umožnil získat hlubší vhled do jejich zkušeností s integračním procesem. Výzkumný vzorek tvořilo šest komunikačních partnerů, kteří byli vybráni metodou sněhové koule. Data získaná prostřednictvím rozhovorů byla analyzována s důrazem na identifikaci společných rysů a rozdílů v jejich integračním procesu. Výsledky ukazují, že úspěšná integrace závisí na jazykové podpoře, sociální a kulturní adaptaci a podpoře v oblasti zaměstnání. Hlavní překážky integrace zahrnovaly jazykové bariéry, nedostatečnou informovanost o dostupných službách a sociální izolaci. Hlavním cílem práce bylo zjistit hlavní výzvy a překážky, kterým čelí rusky mluvící migranti během integračního procesu v České republice. Tento cíl byl splněn identifikací klíčových problémů a navržením opatření ke zlepšení situace těchto migrantů. Mezi navržená opatření patří rozšíření jazykových kurzů, zvýšení povědomí o integračních službách a podpora sociálních aktivit.

Vědecký přínos této práce spočívá v poskytnutí hlubšího porozumění specifickým potřebám a výzvám, kterým čelí rusky mluvící cizinci v České republice. Výsledky výzkumu mohou sloužit jako podklad pro tvorbu a zlepšení integračních politik a programů zaměřených na tuto specifickou skupinu migrantů. Práce také zdůrazňuje význam jazykové podpory a sociální adaptace jako klíčových faktorů úspěšné integrace. Výsledky této práce mají praktickou využitelnost pro různé subjekty zapojené do procesu integrace cizinců, včetně státních institucí, neziskových organizací a integračních center. Navržená opatření mohou přispět k lepšímu integračnímu procesu a usnadnit začlenění rusky mluvících cizinců do české společnosti. Tato práce rovněž poskytuje základ pro

další výzkum a diskusi o integraci cizinců v České republice a může inspirovat podobné studie zaměřené na jiné skupiny migrantů.

Závěrem lze konstatovat, že integrace cizinců je komplexní proces, který vyžaduje aktivní účast všech zúčastněných stran. Tato bakalářská práce přispěla k lepšímu porozumění tohoto procesu a nabídla konkrétní doporučení pro jeho zlepšení. Důležitost individuální odpovědnosti a iniciativy cizinců, stejně jako ochota a připravenost majoritní společnosti k akceptaci cizinců, jsou klíčovými faktory pro úspěšnou integraci a sociální soudržnost.

29 Seznam zkratek

- VZP – Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky
VoZP – Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky
ZPMV – Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra České republiky
ČPZP – Česká průmyslová zdravotní pojišťovna
OZP – Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví
ZPŠ – Zaměstnanecská pojišťovna Škoda
RBP – Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna
PVZP – Pojišťovna VZP, a.s.
Slavia – Slavia pojišťovna
UNIQA – UNIQA pojišťovna
Ergo – Ergo pojišťovna
Vitalitas – Vitalitas pojišťovna
Allianz – Allianz pojišťovna
AXA – AXA pojišťovna
ČPP – Česká podnikatelská pojišťovna
Generali – Generali Česká pojišťovna
IDPs – Internally Displaced Persons (vnitřně vysídlené osoby)
ČR – Česká republika
EU – Evropská unie
MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky
KP – Komunikační partner
SIS – Schengenský informační systém
DVD – Digital Versatile Disc
AMIF – Azylový migrační a integrační fond
ESF – Evropský sociální fond
V/LTV – Vízum s omezenou územní platností
OAMP – Oddělení azylové a migrační politiky
EHP – Evropský hospodářský prostor
Tzv – takzvaný, tak zvaný
Atd – a tak dále

30 Přílohy

30.1 *Integrace cizinců v České republice se zaměřením na rusky mluvící lidi (otázky k praktické části)*

1. Proč jste rozhodl/a emigrovat do České republiky? Co konkrétně v této zemi vás oslovilo? Jakou roli hráli kulturní, ekonomické a vzdělávací faktory při tomto rozhodnutí? Jaká byla vaše konečná perspektiva spojená s volbou této země mezi ostatními členskými státy Evropské unie? Které aspekty České republiky odpovídají vašim osobním a profesním ambicím?

(Почему вы решили эмигрировать в Чешскую Республику? Что конкретно в этой стране вас привлекло? Какую роль играли культурные, экономические и образовательные факторы при этом решении? Каковы были ваши окончательные перспективы, связанные с выбором этой страны среди других стран-членов Европейского союза? Какие аспекты Чешской Республики соответствуют вашим личным и профессиональным амбициям?)

2. Jaké konkrétní problémy jste zažil/a během adaptace na nové podmínky v zemi? Mohli byste přiblížit situace, které vyžadovaly největší přizpůsobení? Jak se vyvíjela Vaše strategie adaptace s časem a jaké klíčové lekce jste si z těchto výzev odnesl/a?

(С какими конкретными проблемами вы столкнулись во время адаптации к новым условиям в стране? Можете ли вы описать ситуации, требовавшие наибольшей адаптации? Как развивалась Ваша стратегия адаптации со временем и какие ключевые уроки вы извлекли из этих вызовов?)

3. Byl/a jste osamocen/a během emigrace, nebo jste přišel/a s rodinou, přáteli nebo kolegy? Jak jste aktivně budovat/a a udržovat/a sociální vazby s místními obyvateli? Účastnil/a jste se sociálních aktivit nebo akcí, které pomohly vaší integraci do nového prostředí?

(Вы чувствовали себя одинокими во время эмиграции, или вы приехали с семьей, друзьями или коллегами? Как вы активно строили и поддерживали социальные связи с местными жителями? Участвовали ли вы в социальных инициативах или мероприятиях, способствующих вашей интеграции в новую среду?)

4. Jak jste se adaptoval/a na byrokratické procedury a administrativní povinnosti v souvislosti s přesunem do České republiky? Jak jste zvládal/a vyplňování formulářů, žádosti o povolení k pobytu a další administrativní úkoly spojené s emigrací do nové země?

(Как вы адаптировались к бюрократическим процедурам и административным обязанностям в связи с переездом в Чешскую Республику? Как вы справлялись с заполнением форм, подачей заявлений на разрешение на проживание и другими административными задачами, связанными с эмиграцией в новую страну?)

5. Jaké byly vaše zkušenosti s přístupem k lékařským službám a jak jste se vypořádávali s administrativními povinnostmi týkajícími se pojištění v České republice, a to jak ve státních, tak v komerčních pojišťovnách?

(Каковы были ваши опыты с доступом к медицинским услугам и как вы справлялись с административными обязанностями, касающимися страхования, в Чешской Республике, как в государственных, так и в коммерческих страховых компаниях?)

6. Jaká je situace s vaším zaměstnáním a pokud existují nějaké potíže, s jakými konkrétně se setkáváte? Jaké byly vaše postupy při hledání práce, a jak souzní vaše profesní ambice s realitou místního trhu práce a vzdělávacími možnostmi?

(Каково ваше текущее трудоустройство, и если есть какие-либо трудности, с чем именно вы сталкиваетесь? Какие методы вы использовали при поиске работы, и насколько ваши профессиональные амбиции соответствуют реальности местного рынка труда и возможностям образования?)

7. Jak jste vnímali podporu pro ruský mluvící cizince v České republice? Existují nějaké konkrétní organizace, skupiny nebo zdroje, které vám usnadnily začlenění do společnosti? Jak by se dle vašeho názoru mohla zlepšit podpora a služby pro ruské mluvčí v České republice?

(Каковы были ваши впечатления от поддержки русскоговорящих иммигрантов в Чешской Республике? Существуют ли какие-то конкретные организации, группы или ресурсы, которые помогли вам в интеграции в общество? Каким образом, по

вашему мнению, можно улучшить поддержку и услуги для русскоговорящего сообщества в Чешской Республике?)

8. Jak aktivně udržujete spojení se svou původní kulturou a jak to ovlivňuje váš každodenní život? Co děláte pro uchování kulturní identity s úsilím o integrování do místní společnosti?

(Как вы активно поддерживаете связь со своей родной культурой и как это влияет на ваш повседневный образ жизни? Какие шаги вы предпринимаете для сохранения культурной идентичности при усилиях по интеграции в местное общество?)

9. Setkali jste se s předsudky nebo stereotypy kvůli vašemu původu? Jak jste překonával/a jazykové bariéry a jakým způsobem ovlivnily vaši každodenní komunikaci a interakce v novém prostředí?

(Сталкивались ли вы с предвзятым отношением или стереотипами из-за вашего происхождения? Как вы преодолевали языковые барьеры и каким образом они влияли на вашу повседневную коммуникацию и взаимодействие в новой среде?)

10. Jak vidíte budoucnost ruských mluvčích komunit v České republice? Jak by se podle Vás měla politika, veřejné a sociální služby vůči této komunitě vyvíjet, aby se zlepšila integrace a životní podmínky pro ruské mluvčí imigranty v České republice?

(Как вы видите будущее русскоязычных сообществ в Чешской Республике? Как, по вашему мнению, должна развиваться политика, общественные и социальные службы по отношению к этим сообществам, чтобы улучшить интеграцию и условия жизни для русскоязычных иммигрантов в Чешской Республике?)

11. Jak hodnotíte rozsah své sociální integrace mezi místními obyvateli a existují nějaké konkrétní oblasti, ve kterých byste si přál/a vidět změny? Jaké praktické rady a osobní zkušenosti byste chtěl/a sdílet s ostatními cizinci, kteří procházejí podobným procesem sociální integrace v České republice?

(Как вы оцениваете уровень своей социальной интеграции среди местных жителей, и существуют ли конкретные области, в которых вы хотели бы видеть изменения? Какие практические советы и личные опыты вы бы хотели поделиться с другими)

иностранцами, проходящими подобный процесс социальной интеграции в Чешской республике?)

31 Zdroje:

Knižní zdroje:

1. Chrastina, J. (2019). *Případová studie – metoda kvalitativní výzkumné strategie a designování výzkumu: Case study – a method of qualitative research strategy and research design*. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta.
2. Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (4th ed.). Portál.
3. Hendl, J., & Remr, J. (2017). *Metody výzkumu a evaluace*. Portál.
4. Reichel, J. (2009). *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Grada.
5. Švaříček, R., & Šedřová, K. (2014). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách* (2nd ed.). Portál.
6. Porsche, S. (2019). *Státní a nestátní sektor v oblasti migrace a integrace*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta.
7. Drbohlav, D. (2010). *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?* Sociologické nakladatelství (SLON).
8. Sládek, K. (2010). *Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiozní variabilita ruských migrantů*. Pavel Mervart.
9. Be Haas, H., Castles, S., & Miller, M. J. (2020). *The Age of Migration* (6th ed.). RED GLOBE PRESS.
10. Hricová, A. (2009). *Sociální práce s etnickými a menšinovými skupinami: etnické, marginální a rizikové skupiny*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta.
11. Marada, R. (Ed.). (2006). *Etnická různost a občanská jednota*. Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK).
12. Vacková, J. (2016). *Sociální determinanty a jejich vliv na zdraví imigrantů žijících v České republice*. NLN, Nakladatelství Lidové noviny.
13. Čížinský, P. (2012). *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Linde Praha.
14. Koldinská, K., Scheu, H. C., & Štefko, M. (Eds.). (2016). *Sociální integrace cizinců*. Auditorium.

15. Schebelle, D., Kubát, J., & Bareš, P. (2018). *Specifika integrace nezletilých dětí cizinců žijících na území České republiky*. VÚPSV.
16. Zassiedko, R. (2019). *Sociokulturní a náboženská specifika menšin*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta.
17. Štica, P. (2014). *Etika a migrace: vybrané otázky současné imigrace a imigrační politiky*. Moravapress.
18. Antošová, Š. (2017). 10 otázek a odpovědí – migrační krize. Amnesty International ČR.
19. Břicháček, T. (2016). Unie ve víru migrační krize. Praha: Institut Václava Klause.
20. Porsche, S. (2019). Kulturní, historické a sociální souvislosti migrace. ZSF JU.
21. Uherek, Z., Ošťádalová, Š., Honusková, V., & Günter, V. (2015). *Migrace: historie a současnost*. Ostrava: PANT občanské sdružení.

Elektronické zdroje:

1. Regan, V., Diskin, C., & Martyn, J. (Eds.). (2016). *Language, Identity and Migration*. Peter Lang UK. <https://doi.org/10.3726/978-3-0353-0776-4>
2. Carling, J. (2016). The meaning of migrants. Retrieved February 16, 2024, from <https://meaningofmigrants.org/>
3. Slovo 21, z.s. (2021). Vítejte v České republice. Retrieved March 28, 2024, from <https://www.vitejtevcr.cz/cs/vitejte-v-cr>
4. Slovo 21. (2020). *Příští zastávka – Česká republika* (4th, updated ed.).
5. Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu 2023. (2023). (11th ed., p. 26).
6. Integrace cizinců v Česku: z pohledu nevládních organizací. (2018).
7. Zpráva v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky 2022.
8. Rosková, L., Záleská, V., & Vacková, J. (2019). *Lidská práva v oblasti migrace a integrace menšin i imigrantů*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta.
9. Člověk v tísni. (2018). Migrace v číslech. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz>
10. UNHCR. (2023). Global trends: Forced displacement in 2023. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/global-trends.html>
11. European Commission. (2022). Temporary protection directive. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/temporary-protection_en

12. Kancelář veřejného ochránce práv. (2020). Zdravotní pojištění cizinců. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz>
13. VZP. (2023). Zdravotní pojištění cizinců. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/pojistenci/informace-a-zivotni-situace/zdravotni-pojisteni-cizincu>
14. Ministerstvo zdravotnictví. (2023). Zdravotní pojišťovny. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz>
15. PVZP. (2023). Pojišťovna VZP, a.s. – ryze česká komerční pojišťovna. Dostupné z: <https://www.pvzp.cz>
16. OnlineŽádosti.cz. (2023). Pojišťovny v ČR – Seznam českých komerčních pojišťoven. Dostupné z: <https://www.onlinezadosti.cz/Pojistovny-V-Cr/>
17. Ministerstvo vnitra ČR. (2023). Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz>
18. Centrum pro lidská práva a demokracii. (2023). Novela zákona o pobytu cizinců – pomoc, či komplikace? Dostupné z: <https://www.centrumlidskaprava.cz>

Články

1. Fialová, L. (2018). Sociologická encyklopedie: Migrace. Sociologický ústav AV ČR.